അദ്ധ്യായം 23. മണിപ്രവാള സാഹിത്യം: ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം II

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

(മലയാളം: സാഹിത്യചരിത്രം)

First published in print media 1953.

The electronic versions have been released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The production infrastructure of River Valley Technologies has been made use of in the production of these digital editions.

Cover: Shakuntala, (she looks back at her lover, pretending to remove a thorn from her foot), an oil painting by Raja Ravi Varma. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

23 മണിപ്രവാള സാഹിത്യം: ഭാഷാചമ്പുക്കൾ . . . 1

1 പുനംനമ്പൂരി, കാലം 2

2 പുനവും ശങ്കരകവിയും 3

3 രാമായണം ചമ്പു 4

4 പുനത്തിന്റെ പരിഷ്കാരങ്ങൾ 5

5 രാമായണചമ്പുവിന്റെ സ്വരൂപം . . . 6

6 രാമായണചമ്പുവിലെ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ 7

7 ഭാരതചമ്പു 8

8 പുനവും ഭാരതചമ്പുവും 9

9 ഭാഷാചമ്പുക്കളുടെ മേന്മ 10

10 രാവണവിജയം ചമ്പു 11

11 രുക്മിണീസ്വയംവരം ചമ്പു 12

12 കാമദഹനം ചമ്പു 13

13 ഉമാതപസ്സ് 14

14 പാരിജാതഹരണം ചമ്പു 15

15 മറ്റു ചമ്പുക്കൾ 16

23

മണിപ്രവാള സാഹിത്യം: ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

(ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകം)

1 പുനംനമ്പൂരി, കാലം

കോഴിക്കോട്ടു മാനവിക്രമമഹാരാജവിന്റെ വിദ്വത്സദസ്സിലേ ഒരംഗമായിരുന്ന പുനം നമ്പൂരിയെപ്പറ്റി പിന്നീട് ഉപന്യസിക്കാമെന്ന് ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ വിജ്ഞാപനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. സംസ്കൃതത്തിലല്ലാതെ മണിപ്രവാളത്തിൽമാത്രം കവനം ചെയ്തിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ ‘അരക്കവി’ എന്ന നിലയിലേ അക്കാലത്തേ വിദ്വാന്മാർ പരിഗണിച്ചിരുന്നുള്ളു എങ്കിലും വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു ‘ഒന്നരക്കവി’യായിരുന്നു. സാമൂതിരിയും കോലത്തിരിയും തമ്മിൽ കൊല്ലം 627-ആമാണ്ടു ചെയ്ത സഖ്യത്തെ പിൻതുടർന്നു കോലത്തിരി പുനത്തിൽ കുഞ്ഞിനമ്പിടിയെ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തേക്ക് അയച്ചുകൊടുത്തതിനു രേഖയുണ്ടെന്ന് ഇരുപത്തിരണ്ടാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്നു പണ്ഡിതപ്രിയനായ മാനവിക്രമമഹാരാജാവ് ഒന്നുകിൽ നാടുവാണിരിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ യുവരാജാവായിരുന്നിരിക്കുകയോ ചെയ്യാം. ഏതായാലും പുനംനമ്പൂരി കോലത്തു നാട്ടുകാരനും കോലത്തിരിയുടെ ആശ്രിതനുമായിരുന്നു എന്നും അവിടെനിന്നു കോഴിക്കോട്ടേക്കു പോയി മാനവിക്രമന്റെ സദസ്യനായിത്തീർന്നു എന്നും ന്യായമായി ഊഹിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

ചരിത്രം

പുനം സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേക്ക് ആദ്യമായി സമർപ്പിച്ച

“താരിത്തന്വീകടാക്ഷാഞ്ചലമധുപകുലാ-
രാമ, രാമാജനാനാം
നീരിത്താർബാണ, വൈരാകരനികരതമോ-
മണ്ഡലീചണ്ഡഭാനോ,
നേരെത്താതോരു നീയാം തൊടുകുറി കളയാ-
യ്കെന്നുമേഷാ കളിക്കു-
ന്നേരത്തിന്നിപ്പുറം വിക്രമനൃവര, ധരാ
ഹന്ത! കല്പാന്തതോയേ.”

എന്ന മനോമോഹനമായ പദ്യം കേട്ട് അവിടെ സന്നിഹിതനായിരുന്ന ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ “അന്ത ഹന്തയ്ക്കിന്തപ്പട്ട്” എന്നു ഹർഷോൽഘോഷണം ചെയ്തുകൊണ്ട് തന്റെ ഉത്തരീയപ്പട്ടു സമ്മാനിച്ചതായി ഐതിഹ്യമുണ്ട്. വാസ്തവത്തിൽ പ്രസ്തുതപദ്യത്തിലേ ‘ഹന്ത’ ആ വിദ്വൽപാരിതോഷികത്തെ പ്രകർഷേണ അർഹിക്കുന്നു. ശാസ്ത്രികൾക്കു ഭാഷാകവികളെപ്പറ്റി പൊതുവേ വലിയ ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷേ

“ഭാഷാകവിനിവഹോऽയം ദോഷാകരവദ്വിഭാതി
ഭുവനതലേ
പ്രായേണ വൃത്തഹീനസ്സൂര്യാലോകേ നിരസ്തഗോപ്രസരഃ”

എന്ന് അവരെ അവഹേളനം ചെയ്ത അദ്ദേഹം പട്ടാംബരദാനത്തിനു പുറമേ പുനത്തെ

“അധികേരളമഗ്ര്യഗിരഃ കവയഃ
കവയന്തു വയന്തു ന താൻ പ്രണുമഃ;
പുളകോദ്ഗമകാരിവചഃപ്രസരം
പുനമേവ പുനഃപുനരാനുമഹേ”

എന്ന പ്രശംസാപത്രംകൊണ്ടുംകൂടി ധന്യനാക്കുകയാണ് ചെയ്തതു്. ‘വീണാലസന്മണിഖലായ’ ഇത്യാദി ശ്ലോകം പുനം എങ്ങനെ പൂരിപ്പിച്ചു ശാസ്ത്രികളുടെ ബഹുമാനത്തെ ആവർജ്ജിച്ചു എന്ന് ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാനവിക്രമന്റെ അനന്തരഗാമിയാണെന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്ന മാനവേദമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി പുനം രചിച്ചതാണ്

“ജംഭപ്രദ്വേഷിമുൻപിൽ സുരവരസദസി
ത്വൽഗുണൌഘങ്ങൾ വീണാ-
ശുംഭൽപാണൌ മുനൌ ഗായതി സുരസുദൃശാം
വിഭ്രമം ചൊല്ലവല്ലേൻ;
കുമ്പിട്ടാളുർവശിപ്പെണ്ണുകകമലമലി-
ഞ്ഞൂ, മടിക്കുത്തഴിഞ്ഞൂ,
രംഭയ്ക്കുഞ്ചാറു വട്ടം കബരി തിരുകിനാൾ
മേനകാ മാനവേദ.”

എന്ന ശ്ലോകം. മാനവിക്രമന്റെ നിര്യാണത്തിനുശേഷം കോഴിക്കോട്ടേ ആസ്ഥാനസദസ്സിൽ സൽകവികൾക്കു വേണ്ട പ്രോത്സാഹനം സിദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല എന്നു പുനം താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ വിലപിക്കുന്നു:

ചൊല്ലേറും വിക്രമക്ഷ്മാപതി, ഗിരിജലധി-
സ്വാമി, സാഹിത്യലക്ഷ്മീ-
മുഖ്യസ്ഥാനം, കവിത്വാമൃതനിധി പരലോ-
കേ മുദാ വാൻറ്റ [1] മൂലം
ഇക്ഷോണീമണ്ഡലേ സംസ്കൃതകവിത പല-
ർക്കുണ്ടു; കണ്ടേച്ചിലെല്ലാം
നക്കും നായ്ക്കും തൊടുക്കിന്റിതു ശിവ ശിവ ഭാ-
ഷാകവിത്വാഭിമാനം.”

പുനത്തിന്റെ കവിതയെപ്പറ്റി സമകാലികന്മാർക്കുള്ള മതിപ്പ് എത്ര വലുതായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന മുക്തകവും സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു:

“പുനം ചമയ്ക്കുന്ന ചിലോകമെല്ലാ-
മനന്തു ചൊല്ലീട്ടിഹ കേൾപ്പനോ ഞാൻ
കനം തിരണ്ടീടെഴുമിക്ഷുകാണ്ഡാൽ
കിനിഞ്ഞു പൂന്തേനൊഴുകുന്നപോലെ.”

---

1. വാൻറ്റ= (വാണ്ണ) വാണു.

2 പുനവും ശങ്കരകവിയും

ശ്രീകൃഷ്ണവിജയകാരനായ ശങ്കരകവിയെക്കുറിച്ച് ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഉപരി വിചിന്തനം ചെയ്യുവാൻ പോകുന്ന ചന്ദ്രോത്സവം എന്ന മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിൽ ഈ രണ്ടു കവികളേയും പറ്റി യഥാക്രമം ഓരോ പദ്യം കാണുന്നുണ്ട്. 'ഉചിതരസവിചാരേ' എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള ശങ്കരപ്രശസ്തിപരമായ പദ്യം മുൻപ് എടുത്തുചേർത്തിട്ടുണ്ട്. പുനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പദ്യം താഴെക്കാണുന്നതാണ്:

> "മദനസമരസമ്മർദ്ദാന്തരോത്ഭൂതകാന്താ-
> മണിതമധുരമാധുര്യൈകവംശപ്രസൂതൈഃ
> മതുമത മണമോലും പദ്യബന്ധൈരനേകൈ-
> ർമ്മദയതി പുനമിന്നും ഭൂരിഭൂചക്രവാളം."

'പദ്യബന്ധൈഃ' എന്നതിനു 'പദ്യഭേദൈഃ' എന്നും 'പദ്യഗദ്യൈഃ' എന്നും പാഠഭേദങ്ങളുണ്ട്. പുനത്തിനു മാരലേഖയെന്നും ശങ്കരനു മാനവീമേനകയെന്നും ഉള്ള ഗൂഢനാമങ്ങളിൽ ഓരോ യുവതിമാർ പ്രേമഭാജനങ്ങളായിരുന്നു. അവരെപ്പറ്റി പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിൽ

> "മധുമൊഴി പുനമെന്നാ നൽക്കവീന്ദ്രേണ സാര-
> സ്വതപരിമളമോലും പദ്യഭേദൈരനേകൈഃ
> പകലിരവു വളർത്തി സ്ഥൈയമാനാപദാനാ
> മധുരകവിഭിരന്യൈരന്വിതാ രാഘവാദ്യൈഃ;
>
> ഉലകഖിലമിളക്കിക്കൊണ്ടു തണ്ടാരിൽമാതിൻ
> നയനസുകൃതമാലാ മാരലേഖാ തദാനീം
> യുവതിഭിരഭിവീതാ പൂർണ്ണചന്ദ്രോത്സവത്തി-
> ന്നഴകിനൊടെഴുനള്ളീ മേദിനീചന്ദ്രികായാഃ."

എന്നും;

> "ശ്രീശങ്കരേണ വിദുഷാ…വർണ്ണ്യമാനാ [2] "
> "പുകഴലകിൽ വിതയ്ക്കും മേദിനീവെണ്ണിലാവി-
> ന്നഭിമതസഖി, വെള്ളിപ്പള്ളിയമ്പംഗയോനേഃ
> പരഭൃതമൊഴി മമ്മാ! മാനവീമേനകപ്പൂ-
> മകളഴകൊടു വന്നാൾ പൂർണ്ണചന്ദ്രോത്സവായ."

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. മാരലേഖയെപ്പറ്റി പരാതിപ്പെട്ടു പുനം ശങ്കരകവിക്ക് അയച്ച ഒരു ശ്ലോകമാണ് ചുവടേ കുറിക്കുന്നത്:

> "മൽപ്രാണങ്ങളിനുണ്ടു നിന്നൊടരിയോരന്യായമിപ്പോളെടോ
> പത്മാമംഗലരംഗ, ശങ്കരകവേ, നിന്നോമലന്യാദൃശീ;
> മൽപ്രാണേശ്വരി, മാരലേഖ, മഹിളാരത്നം തരിന്റീലെടോ
> ചെപ്പേലും മുലമൊട്ടെനിക്ക
> നളിനത്താർബാണപീഡാനിധേഃ"

അതു കണ്ടിട്ടു ശങ്കരകവി മാരലേഖയ്ക്ക് അധോലിഖിതമായ പദ്യം അയച്ചുകൊടുക്കുകയുണ്ടായി:

> "ധന്യേ സൽപാത്രദാനംപ്രതി തവ മടിയെ-
> ന്തെന്തു മുന്നേ കൊടാഞ്ഞു
> കുന്റേലും കൊങ്ക, പങ്കേരുഹമുഖി, പുനമാം
> നൽക്കവീന്ദ്രന്നതന്ദ്രം?
> അന്യായം ചൊല്ലമാറാക്കിനതമലഗുണേ,
> യുക്തമോ? ചിത്തമയ്യോ!
> ഖിന്നം കാണേതദീയം മദനശരശിഖാ-
> ദാരുണം മാരലേഖേ."

ഇതിൽനിന്നെല്ലാം പുനത്തിന്റെ ജീവിതകാലം 600-നും 630-നും ഇടയ്ക്കാണെന്ന് ഉറപ്പിച്ചു പറയാവുന്നതാണ്.

---

2. ഈ ശ്ലോകം ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

3 രാമായണം ചമ്പു

പുനമാണ് രാമായണചമ്പുവിന്റെ നിർമ്മാതാവ് എന്നു സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു പ്രത്യക്ഷലക്ഷണങ്ങൾ ഒന്നുമില്ല. ഏതെങ്കിലും ഒരു ബൃഹത്തായ മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിന്റെ പ്രണേതൃത്വംകൂടാതെ അദ്ദേഹത്തിനു തന്റെ ജീവിതകാലത്തിൽത്തന്നെ മേൽ സ്മരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വ്യഞ്ജിക്കുന്ന വിധത്തിലുള്ള മഹത്തായ യശസ്സ് സിദ്ധിച്ചിരിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ. ഭാഷാരീതിയുടെ പഴക്കം നോക്കിയാൽ രാമായണചമ്പു പുനത്തിന്റെ കാലത്തു വിരചിതമായ ഒരു കൃതിയാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. 'അസ്ത്രങ്ങളിന്നു മുള' 'ധരിച്ചാളെന്മാറില്ല' 'വന്നാറ്' എന്നിത്യാദി പ്രയോഗവിശേഷങ്ങളും, മൈന്തർ (തരുണൻ), അങ്കി (അഗ്നി), നവരം (ശ്രേഷ്ഠം), ചുവയാ (രസിക്കുകയില്ല), വിരൺ (കൊതി) മുതലായ പഴയ പദങ്ങളും ആ മതത്തിന് ഏറെക്കുറേ അവലംബം നല്കുന്നു. പ്രത്യക്ഷമായി കർത്തൃനാമം രേഖപ്പെടുത്തീട്ടില്ലാത്ത കേരളീയ ചമ്പുക്കളുടെ നിർമ്മാതൃത്വം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് പല വൈഷമ്യങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ അതിപ്രധാനമായി പറയേണ്ടതു് ആ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താക്കന്മാർ പൂർവ്വകവികളുടെ പദ്യങ്ങളെ ചിലപ്പോൾ അതേ നിലയിലും, മറ്റു ചിലപ്പോൾ അല്പാല്പം രൂപ ഭേദം വരുത്തിയും, വേറെ ചിലപ്പോൾ തർജ്ജമചെയ്തും സ്വകീയമാക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണ്. അവരുടെ കാലത്തിനുശേഷം ആ ചമ്പുക്കൾകൊണ്ടു കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്ന മറ്റുചിലരും അന്യകൃതികളിൽനിന്നു സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലുമുള്ള ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ അവസരോചിതമായി എടുത്തു ചേർത്തു് അവയെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. രാമായണചമ്പുവിൽത്തന്നെ രഘുവംശം, മാഘം, നൈഷധീയചരിതം, ഭോജചമ്പു, ഉത്തരരാമചരിതം, ബാലരാമായണം, മഹാനാടകം, അനർഘരാഘവം, പ്രസന്ന രാഘവം, രഘുവീരചരിതം (നാടകം) മുതലായ അനവധി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു പദ്യഗദ്യങ്ങളും വാസവദത്ത, ഭോജചമ്പു ഇവയിൽനിന്നും മറ്റും ഗദ്യങ്ങളും ഉദ്ധൃതങ്ങളായിക്കാണുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു അതിനിബിഡമായ അന്ധകാരത്തിൽ നാം ഭാഷയിൽനിന്നു ലഭിക്കുന്ന ലഘുവായ പ്രകാശത്തെ തിരസ്കരിക്കുന്നതായാൽ ആശ്രയാന്തരമില്ലാതെ ഉഴന്നുപോകും. ഉദ്ദണ്ഡന്റെ 'സ്വസ്മിൻ വേശ്മനി' ഇത്യാദി പദ്യം രാമായണ ചമ്പുവിന്റെ ചില ആദർശഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ രാമാവതാരം പ്രബന്ധത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ചേർത്തുകാണുന്നു. ഉദ്ദണ്ഡനും പുനവും തമ്മിലുള്ള മൈത്രീബന്ധം സ്മരിക്കുമ്പോൾ രാമായണ ചമ്പു പുനത്തിന്റെ കൃതിയാണെന്നുള്ളതിന് അതു് ഒരു തെളിവായി സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്; എന്നാൽ എല്ലാ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും ആ പദ്യം കാണുന്നില്ലെന്നുള്ളതു് ആ തെളിവിനെ ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തുന്നില്ലെന്നുമില്ല. ഏതായാലും കിട്ടിയിടത്തോളമുള്ള ലക്ഷ്യങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി പ്രസ്തുതചമ്പു പുനത്തിന്റെ പ്രധാന കൃതിയാണെന്നു പറയുന്നതിൽ അപാകമില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. രാമായണചമ്പുവിലേ പല ഗദ്യപദ്യങ്ങളിലും പാഠഭേദങ്ങൾ കടന്നുകൂടീട്ടുണ്ട്. കൊച്ചി ഭാഷാപരിഷ്കരണക്കമ്മിറ്റിയിൽ നിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങളിലെ പാഠം തിരുവിതാംകൂർ ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലിയിൽ ചേർത്തു പ്രകാശിതമായ പുസ്തകത്തിലുള്ള അതേ ഭാഗങ്ങളിലേ പാഠത്തിൽനിന്നു ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ വ്യത്യസ്തമായിരിക്കുന്നു.

4 പുനം ചമ്പൂരചനയിൽ വരുത്തിയ പരിഷ്കാരങ്ങൾ

ഉണ്ണിയച്ചിചരിതം, ഉണ്ണിച്ചിരുതേവിചരിതം, ഉണ്ണിയാടിചരിതം മുതലായ പതിന്നാലാം ശതകത്തിലെ ഭാഷാചമ്പുക്കൾ ഇതിവൃത്തവിഷയത്തിൽ ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളെ ഉപജീവിച്ചിരുന്നില്ല; തന്നിമിത്തം അവയെ ചാക്കിയാന്മാരും പാഠകക്കാരും രംഗത്തിൽ പ്രവചനത്തിന് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നുമില്ല. അക്കാര്യത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ഒരു പരിഷ്കാരം വരുത്തിയതു പുനമാകുന്നു. ഗൌരവമുള്ള വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നതിൽ ഭാഷാചമ്പുക്കൾ പ്രയോജകീഭവിക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം രാമായണചമ്പുമൂലം തെളിയിച്ചു. ആ ചമ്പുവും മറ്റും കൂത്തിനും പാഠകത്തിനും പണ്ട് ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നു എന്നുള്ള മതത്തെ ചിലർ നിർമ്മൂലമായി കരുതുന്നു. ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ആഢ്യബ്രാഹ്മണരുടെ സദസ്സിൽവെച്ചു നടത്തുന്ന ഭഗവൽകഥാപ്രസംഗങ്ങൾക്കു ഭാഷാപ്രബന്ധങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുക എന്നുള്ളത് അസംഭാവ്യമാണെന്നും അതിനാൽ പുനം മഴമംഗലം മുതലായ മഹാകവികൾ സംസ്കൃതത്തിലേ ഭോജ ചമ്പു മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പോലെ സഹൃദയന്മാർക്കു വായിച്ചു രസിക്കുവാൻ മാത്രം ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതാണ് ഭാഷാപ്രബന്ധങ്ങൾ എന്നുമാണ് അവരുടെ വാദം. ചാക്കിയാന്മാരെപ്പോലെ നമ്പിയാന്മാരും ഒരു കാലത്തു കൂത്തു നടത്തിവന്നിരുന്നു എന്നും അതിനു തമിഴെന്നു പറയുന്ന ചില ഭാഷാപ്രബന്ധങ്ങളാണ് അവർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതെന്നും നാം ലീലാതിലകത്തിൽ നിന്നു ഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. പുനവും മറ്റും സരസങ്ങളായ മണിപ്രവാളപ്രബന്ധങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചപ്പോൾ നമ്പിയാന്മാർ പഴയ പ്രബന്ധങ്ങളെ പരിത്യജിച്ച് അവയെ രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുതുടങ്ങിയെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അസാംഗത്യമില്ല. അല്ലെങ്കിൽ അവയുടെ ആരംഭത്തിൽ ഭോജചമ്പുവിലേയും മറ്റും രീതിക്കു വിപരീതമായി ഒരു കഥാസൂചക ശ്ലോകം ചേർക്കുന്നതിനും

> “ശാസ്ത്രാമ്നായേതിഹാസശ്രുതിഷു വിവിധകാ-
> വ്യോൽകരേ നാടകേഷു
> ശ്ലാഘ്യേ സാരസ്വതേ വാക്പരിചിതിഷു പരാം
> കോടിമാടീകമാനേ,
> ഗംഭീരേസ്മിൻ സമാജേ സുമഹതി നവസ-
> ന്ദർഭമാല്യോപഹാര-
> പ്രക്രാന്തസ്യാസ്യ മേ ദാസ്യതി വൃഷപുരനാ-
> ഥാനുകമ്പാവലംബം.”

എന്നു തൈക്കലനാഥോദയകാരനും മറ്റും ഉപന്യസിക്കുന്നതിനും അർത്ഥമില്ല; ഈ അഭിപ്രായത്തെ ദൃഢീകരിക്കുന്നതിന് ഒരു തെളിവുംകൂടി കാണിക്കാം. പാഠകകഥാമാലിക എന്നൊരു പഴയ അമുദ്രിതഗ്രന്ഥം ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിവക്ഷിതമായ കഥ വിഷ്ണുപരമാണെങ്കിൽ “പത്മനാഭം ഭജേഥാഃ” എന്നും ശിവപരമാണെങ്കിൽ “ചന്ദ്രചൂഡം ഭജേഥാഃ” എന്നും അവസാനിയ്ക്കുന്ന ഓരോ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ആരംഭിക്കണമെന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിയമനം ചെയ്തുകാണുന്നു. ആ മാതിരി ശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം മണിപ്രവാളത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ളവയുമാണ്. അവയെ ചാക്കിയാന്മാരും പാഠകക്കാരും പണ്ടു മന്ത്രംപോലെ രംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ ചൊല്ലാറുണ്ടായിരുന്നു എന്നാണു കേട്ടറിവ്. ഇന്ന് ആ ചടങ്ങ് വേർമാഞ്ഞുപോയി. അവ കൂടാതെ അണിയറയിൽവെച്ചു ചൊല്ലേണ്ട ചില വന്ദന ശ്ലോകങ്ങളുമുണ്ട്. അവയെ നേപഥ്യശ്ലോകങ്ങളെന്നു പറയുന്നു. കഥാസൂചകങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങൾക്കു ബന്ധശ്ലോകങ്ങൾ എന്നാണ് പേർ. പദ്യഗദ്യങ്ങളുടെ പ്രവചനത്തിനു വേണ്ട വാക്യങ്ങളും പാഠകകഥാമാലികയിൽ എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അതിൽ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഭാഷാ ശ്ലോകങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, ചാക്കിയാന്മാർ മണിപ്രവാള പദ്യങ്ങൾ രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിരുന്നുവോ എന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും പാഠകക്കാർ അങ്ങനെ ചെയ്തിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പര്യാപ്തമായ സാക്ഷ്യമുണ്ട്. മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ വിശ്വാതിശായികളായ സംസ്കൃതചമ്പുക്കളുടെ ആവിർഭാവത്തോടുകൂടിയാണ് ആ പരിപാടി അസ്തോന്മുഖമായത്.

സംസ്കൃതചമ്പുക്കൾക്കും പുനത്തിന്റെ കാലംമുതല്ക്കുള്ള ഭാഷാചമ്പുക്കൾക്കും തമ്മിൽ പ്രകടമായി രണ്ടു വ്യത്യാസങ്ങളുണ്ട്. ആശിസ്സോ നമസ്ക്രിയയോകൊണ്ടു തുടങ്ങുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ ചമ്പുക്കൾ സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലുമുണ്ട്. എന്നാൽ കഥാസൂചന കൂടാതെ ഭാഷാചമ്പുക്കൾ പ്രായേണ ആരംഭിക്കുന്നില്ല. അതു പല പ്രകാരത്തിൽ ആകാം. ഒരു തോഴനെ കണ്ടിട്ടു കവി തന്നിമിത്തം തനിക്കുണ്ടാകുന്ന സന്തോഷത്തെ താൻ പറഞ്ഞുതുടങ്ങുന്ന കഥയിൽ ഏതു പാത്രത്തിനെങ്കിലും ഉണ്ടാവാൻ പോകുന്ന സന്തോഷത്തോട്ട് ഉപമിക്കുന്നത് അതിൽ ഒരു രീതിയാകുന്നു. ഒരു സാമാന്യതത്ത്വത്തെ നിർദ്ദേശിച്ച് അതിനു വക്ഷ്യമാണമായ കഥയുടെ അവസാനഘട്ടത്തെ ഉപമാനമാക്കുക എന്നുള്ളതാണ് മറ്റൊരു രീതി. വേറിട്ടൊന്നു തോഴനെ കഥ കേൾക്കുവാൻ ഉപദേശിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇനിയുമൊന്ന് ആശീർവ്വാദശ്ലോകത്തിലോ നമസ്കാരശ്ലോകത്തിലോ തന്നെ കഥാംശത്തെ ഉപമാന രൂപത്തിൽ ഘടിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതാണ്. വിവക്ഷിതമായ കഥയിൽക്കൂടി കവി താൻ നിരീക്ഷിക്കുന്ന ഒരു സാമാന്യ തത്ത്വത്തെ അർത്ഥാന്തരന്യായസരീതിയിൽ പ്രതിപാദിക്കുക എന്നുള്ളത് അഞ്ചാമത്തെ സമ്പ്രദായമായി ഗണിക്കാം. ഇവയ്ക്കെല്ലാം ഉദാഹരണങ്ങൾ രാമായണചമ്പുവിൽത്തന്നെ ഉണ്ട്. ഇത്തരത്തിലൊരു പരിപാടി സംസ്കൃതചമ്പുക്കളിൽ ഇല്ലല്ലോ. സംസ്കൃതചമ്പുക്കൾക്കും ഭാഷാചമ്പുക്കൾക്കും തമ്മിലുള്ള രണ്ടാമത്തെ വ്യത്യാസം അവയിലെ ഗദ്യരീതിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണ്. ഭാഷാചമ്പുക്കളിൽ സംസ്കൃതഗദ്യങ്ങൾ സ്വകീയങ്ങളായും പരകീയങ്ങളായുമുണ്ട്. സ്വകീയ ഗദ്യങ്ങളുടെ രീതി പ്രായേണ കാദംബരിയെ അനുകരിക്കുന്നു. ഭാഷാഗദ്യങ്ങളെല്ലാം ദ്രാവിഡങ്ങളോ ദ്രാവിഡകല്പങ്ങളോ ആയ വൃത്തങ്ങളിലാണ് ഗ്രഥിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. അവയെ വൃത്തവിശേഷങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. മുമ്പു ദാമോദരച്ചാക്കിയാർ ഏതദ്വിഷയകമായി പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്ന ദുസ്സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ പുനം നിയന്ത്രിച്ചു. ചമ്പൂഗദ്യം വൃത്തവിശേഷനിബദ്ധമായിരിക്കണമെന്നു വിധിക്കുകയും ആ വിധി കൊല്ലം 10-ആം ശതകത്തിന്റെ അവസാനംവരെ ജീവിച്ചിരുന്ന ചമ്പുകാരന്മാരെല്ലാം അനുസ്യൂതമായി അനുസരിക്കുകയും ചെയ്തു. സംസ്കൃതരീതിയിലുള്ള ചണ്ഡവൃഷ്ടിപ്രയാതാദികളും ഭാഷാരീതിയിലുള്ള ഇക്ഷുദണ്ഡികാദികളുമായ ദണ്ഡകങ്ങളും പുനം ധാരാളമായി പ്രയോഗിച്ചു കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഉണ്ണിയാടിചരിതത്തിൽപ്പോലും നാം കാണുന്ന ഭാഷാദണ്ഡകപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല; ഏതായാലും അതു മലയാളത്തിന്റെ ഒരു പ്രാചീനവും പ്രശസ്യവുമായ പ്രത്യേക സ്വത്താണെന്നുള്ളതു നിർവ്വിവാദമാകുന്നു. പദ്യങ്ങളെല്ലാം സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽത്തന്നെയാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ വൃത്തങ്ങളിൽ അത്യന്തം മുഖ്യമായിട്ടുള്ളതു സ്രഗ്ദ്ധരതന്നെ. സ്രഗ്ദ്ധരയിലാണ് ചമ്പൂകാരന്മാർ പ്രായേണ കഥ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നത്. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു വൈചിത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി കുസുമമഞ്ജരി, ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതം, ശിഖരിണി, മാലിനി, വസന്തതിലകം, പുഷ്പിതാഗ്ര, വസന്തമാലിക, ഉപജാതി, ആര്യ, അനുഷ്ടപ്പ് മുതലായ വൃത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടും കൈകാര്യം ചെയ്യാറുണ്ട്.

5 രാമായണചമ്പുവിന്റെ സ്വരൂപം

ഭാഷാചമ്പുക്കളിൽ വിപുലതകൊണ്ടും വിവിധരൂപമായ ആകർഷകത്വംകൊണ്ടും വിശേഷോത്തരമായി പരിലസിക്കുന്നതു രാമായണചമ്പുവാകുന്നു. അതിൽ രാവണോത്ഭവം, രാമാവതാരം, താടകാവധം, അഹല്യാമോക്ഷം, സീതാസ്വയംവരം, പരശുരാമ വിജയം, വിച്ഛിന്നാഭിഷേകം, ഖരവധം, സുഗ്രീവസഖ്യം, ബാലിവധം, ഉദ്യാനപ്രവേശം, അംഗുലീയാങ്കം, ലങ്കാപ്രവേശം, രാവണവധം, അഗ്നിപ്രവേശം, അയോധ്യാപ്രവേശം, പട്ടാഭിഷേകം, സീതാപരിത്യാഗം, അശ്വമേധം, സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നിങ്ങനെ ഇരുപതു വിഭാഗങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഈ വിഭാഗങ്ങളെ പ്രബന്ധങ്ങളെന്നു സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി നമുക്കു വ്യവഹരിക്കാം. വാല്മീകിരാമായണത്തെത്തന്നെയാണ് കവി ഇതിവൃത്തവിഷയത്തിൽ ആമൂലാഗ്രം അവലംബിക്കുന്നതെങ്കിലും കഥ സങ്കോചിപ്പിക്കേണ്ട ഘട്ടങ്ങളിൽ സങ്കോചിപ്പിച്ച്, വികസിപ്പിക്കേണ്ട സ്ഥലങ്ങളിൽ വികസിപ്പിച്ച്. പൌർവ്വാപര്യവിഷയത്തിൽ അവസരോചിതമായി ഭേദഗതിചെയ്ത്, ഉത്തരരാമചരിതം, ആശ്ചര്യചൂഡാമണി മുതലായ ഇതര ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നുകൂടി ഇതിവൃത്താംശങ്ങൾ സ്വീകരിച്ച് മിനുസപ്പെടുത്തിയാണ് തന്റെ വാങ്മയത്തെ ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. ദശരഥനുണ്ടായ മുനിശാപം വാല്മീകി വർണ്ണിക്കുന്നത് അയോധ്യാകാണ്ഡത്തിലാണല്ലോ. എന്നാൽ ചമ്പൂകാരൻ അത് ഔചിത്യപൂർവ്വം രാമാവതാരഖണ്ഡത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. പിന്നെയും ആദികാവ്യത്തിൽ ശ്രീരാമന്റെ യാഗാശ്വത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നത് ലക്ഷ്മണനാണ്; എന്നാൽ ചമ്പുവിൽ ലക്ഷ്മണപുത്രനായ ചന്ദ്രകേതു അശ്വചോരണം ചെയ്യുകയും ലവനോടു പടപൊരുതുകയും ചെയ്യുന്നു. അവിടെ കവി ഉത്തരരാമചരിതനാടകത്തെയാണ് ഉപജീവിക്കുന്നത്.

6 രാമായണചമ്പുവിലെ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ

ഭാഷയ്ക്കും രസത്തിനും ഒന്നുപോലെ പ്രാധാന്യം നല്കി രചിക്കേണ്ട ഉത്തമമണിപ്രവാളകവിതയുടെ ലക്ഷണങ്ങളെപ്പറ്റി പുനത്തിനു നൈസർഗ്ഗികമായ ബോധമുണ്ടായിരുന്നു. രാമായണ ചമ്പുവിലെ പദ്യങ്ങളുടെ രീതി, വൃത്തി, ശയ്യ, പാകം ഇവയും ഓജസ്സ്, കാന്തി തുടങ്ങിയ ഗുണങ്ങളും സർവ്വോപരി രസപുഷ്ടിയും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായി നമ്മുടെ ഉദാത്തമായ പ്രശംസയെ അർഹിക്കുന്നു. സംസ്കൃതപദങ്ങളേയും ഭാഷാപദങ്ങളേയും തമ്മിലിണക്കി തന്റെ കവിതയെ മധുരീകരിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന വൈഭവം നമ്മെ ആശ്ചര്യ ഭരിതരും ആനന്ദമഗ്നരുമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. ഏതാനും ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ട് ഈ വസ്തുത ഉദാഹരിക്കാം.

ദേവന്മാരെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്ന മഹാവിഷ്ണു:

“മേളംതാവുന്ന തൂവെൺമുറുവൽ തുണയുമായ്
ബാലവെൺചാമരാളീ-
മോലക്കംപൂണ്ടു വീയിച്ചുഴലെ നിറമെഴും
വിഷ്ണുലോകാംഗനാനാം
കോലപ്പൊല്ക്കങ്കണാനാം നിനദമണികരാ-
ശ്രേണ്യാ ഭംഗ്യാ വിലക്കി
ത്രൈലോക്യാധീശനുദ്യൽസ്മിതമധുരമുഖോ
ധാതൃമുഖ്യാൻ ബഭാഷേ.” (1)

ദശരഥന്റെ മാഹാത്മ്യം:

“കീർത്തിക്ഷീരോദഫേനാ നിയതമുഡുഗണാ-
സ്തത്ര, ഭൂപോത്തമാംഗം
പൂത്തുകം പാദപീഠം, ജലനിധി പരിഖാ,
മേരു ഭണ്ഡാരസാരം,
വാഴ്ത്തീടും വന്ദിവർഗ്ഗം വലരിപുനഗരീ-
നാരിമാരെന്നുവേണ്ടാ
ധാത്രീചക്രം കളിക്കെ, ട്ടിനിയ ദശരഥ-
ന്നെന്തൊരാഭോഗമോർത്താൽ.” (2)

സീതാസമേതനായി മിഥിലയിൽനിന്നു മടങ്ങിച്ചെല്ലുന്ന ശ്രീരാമനെ സരയൂനദി എതിരേല്ക്കുന്നത്:

“അന്നേരം താമരപ്പൂന്തളികകളിൽ മണി-
ച്ചെപ്പു നൽക്കർണ്ണികാഖ്യം
വിന്യസ്യാലോലഫേനസ്മിതമധുരമുഖീ,
ഭൃംഗനേത്രാഭിരാമാ,
ധന്യാ, ശൈവാലമാലാഘനചികുരഭരാ,
ചക്രവാകസ്തനാഢ്യാ,
വന്നാൾ മെല്ലെന്നെതിർപ്പാൻ പരിചൊടു സരയൂ-
നിർമ്മലാംഗീ തദഗ്രേ.” (3)

ശ്രീരാമന്റെ വിരഹതാപം:

“നൽക്കൊണ്ടൽച്ചാർത്തു കാണാമുപരി, പരിലസൽ-
കന്ദളാ ഭൂതധാത്രീ,
ദിക്കെങ്ങും പാടിയാടും മയിൽനിരകൾ, തണു-
ത്തോരു തൈത്തെന്നൽതാനും;
ഉൽക്കണ്ഠാവേഗശാലീ വിരഹവിപദി ഞാ-
നേതു ദിക്കിങ്കലയ്യോ!
വയ്ക്കേണ്ടു ഹന്ത! മൽക്കണ്ണുകൾ! ജനകസുതേ,
ദേവി ഹാഹാ! ഹതോഹം.” (4)

സമുദ്രത്തോടു കോപിക്കുന്ന ശ്രീരാമൻ:

“കുശശയനതലോത്ഥിതസ്തദാനീം
ഭൃശമുടലെങ്ങുമണിഞ്ഞു ഘർമ്മബിന്ദൂൻ
വചനമിദമുവാച രൂക്ഷകോപ-
പ്രചുരഭരാരുണദാരുണാനനേന്ദുഃ.” (5)

അന്തർവ്വത്നിയായ സീത:

“വക്ഷോജാഗ്രം കറുത്തും, വടിവൊടു നടുചീർ
ത്തും, വശംകെട്ടു വീർത്തും,
പ്രക്ഷാമാംഗം വിയർത്തും വ്രതവിധികളയർ-
ത്തും, വിളർത്തും കപോലം
ഭക്ഷ്യദ്രവ്യം മറുത്തും, കളഭതതി ചെറു-
ത്തും, വിനോദം വെറുത്തും,
മുഖ്യം ദൈവത്തെയോർത്തും, ജനകനൃപസുതാ-
ഗർഭമേറ്റം ബഭാസേ.” (6)

ലവൻ ചന്ദ്രകേതുവിന്റെ സൈന്യത്തോട്:

“ഒക്കക്കയച്ച വരവെന്തിതൊരാശ്രമാന്തേ?
തിക്കാരമിത്തൊഴിലെടുത്തതടക്കുവൻ ഞാൻ;
ഇക്കണ്ടതിൽ ചില കഴുത്തുകൾ തുണ്ടമാക്കി-
ച്ചെക്കൻ കളിക്കു, മതിർകെട്ടണയായ്ക നല്ലൂ.” (7)

ചന്ദ്രകേതു ലവനോട്:

“എന്നേ ധാർഷ്ട്യക്കുരുന്നേ, ഭുവനവിജയിനോ
രാവണാരാതിതന്നോ-
ടിന്നീയോ പോരിനാളായതു? ചപലവടോ
നന്നെടോ വൈഭവം കേൾ;
ഒന്നിന്നൊന്നായ്ത്തിമിർത്തിത്തരമടവു തുടർ-
ന്നീടിലെന്നാര്യപാദം
തന്നാണാ ചെറ്റടങ്ങാ ഖലദമനമഹോ-
ത്സാഹി മത്സായകോയം.” (8)

ഒടുവിൽ ഒരു അഭൗമവും അദൃഷ്ടചരവുമായ സാഹിത്യപരിമളമഴപെയ്തുകൊണ്ടാണ് കവി നമ്മെ വിട്ടുപിരിയുന്നത്. സ്വർഗ്ഗാരോഹണഘട്ടത്തിൽ ശ്രീരാമൻ സീതാദേവിയെ നിരീക്ഷിക്കുന്ന സന്ദർഭം നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്ന വാങ്മയചിത്രം ഭാഷാകവിതയുടെ പരമോച്ചമായ ശൃംഗത്തിൽ പാറിക്കളിക്കുന്ന വിജയപതാകയാകുന്നു. നോക്കുക, അവിടത്തെ കേശാദി പാദവർണ്ണനം:

“പരിമളമഴ പെയ്തിരുണ്ടു ഭംഗ്യാ
തിരുകിന കുന്തളഭാരലോഭനീയാം,
സ്മരനിഗമരഹസ്യമോതുമോമൽ-
ത്തിരുമിഴിമേൽ നിഴലിച്ച രാഗലൗല്യാം,

മട്ടുമലർചരമേന്മ ചേർത്തു തോൺമേ-
ലുടനണിയും മണികുണ്ഡലാഭിരാമാം,
തുടുതുടെ വിലസുന്ന ചോരിവായ്മേ-
ലുടമയിൽ വന്നിളകൊള്ളുമല്പഹാസാം,
കനകകലശകാന്തി വെന്ന പീന-
സ്തനഭരലോളിതരത്നഹാരമാലാം,
മണിമയകടകാംഗദാദിഭൂഷാ-
ഗുണരുചിരഞ്ജിതമഞ്ജുബാഹുവല്ലീം,

മരതകലതികാഭിരാമ്യമുൾക്കൊ-
ണ്ടരുളിന കോമളരോമവല്ലരീകാം,
പരിഹിതമൃദുലാംശുകത്തിനുള്ളിൽ
സ്ഫുരിതനിതംബമനോഹരോരുകാണ്ഡാം,

പ്രണിഹിതമണിനൂപുരാങ്ഘ്രിപത്മാ-
മനുപമകാന്തിഝരീപരീതഗാത്രീം
ജനനയനസുധാം, ത്രപാനുരാഗ-
ക്ഷണനതമുഗ്ദ്ധമുഖീം, ദദർശസീതാം.”

ഇവയിൽ ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം സംസ്കൃതമാണെങ്കിലും പ്രസിദ്ധപദങ്ങളുടെ പ്രയോഗംകൊണ്ടും, അവയുടെ പരസ്പരാശ്ലേഷത്തിൽ കവി പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന അസുലഭമായ പാടവം കൊണ്ടും അനുവാചകർ ആ വസ്തുത അറിയുന്നതേയില്ല.

ഗദ്യരചനയുടെ മേന്മയും പദ്യരചനയുടേതിൽനിന്ന് ഒട്ടും താഴെയല്ല. “വട്ടം പെരുകിന പൊട്ടക്കിണറൊടു പെട്ടെന്നൊരു പടവെട്ടിപ്പുടുപരിവട്ടം കെട്ടിന നേത്രദ്വയമതിനുള്ളു ചുവന്നുമറിഞ്ഞതിൽ മധ്യേ കൺമണി രണ്ടു പിരണ്ടു ഭയങ്കരമായ നിരീക്ഷണമയ്യോ പാവം! കാലമഹാനലകടുകനൽ പോലേ. കാകോളദ്രവവിഭവംപോലെ, യമഭടനെറിയും ഘനശിലപോലേ, കല്പാന്താർക്കനുദിക്കുംപോലേ” എന്നും മറ്റും ഘോരരാക്ഷസിയായ താടകയെ വർണ്ണിക്കുന്ന കവിയാണ് “വിശ്വംഭരയിൽ വിഹാരത്തിന്നൊരു വിദ്യുന്മാല വരുന്നകണക്കേ, വിഭ്രമമെന്നും കല്പകശാഖിനി മെത്തിന പുത്തൻമഞ്ജരി പോലെ, വിനയപ്പേരാമംഭോജന്മനി വിളയും പരിമള ലഹരികപോലേ, മാനമതംഗജകുംഭാഭോഗേ മരുവിന മദജലധോരണിപോലേ, പുതുമലർബാണൻ കരഭുവി മിന്നും ഭുവനഭ്രാമണ പിഞ്ഛരികപോലേ, ലാവണ്യത്തിനു പരദേവതയായ്, മാധുര്യത്തിനു മഞ്ജൂഷികയായ്, നിധുവനലക്ഷ്മ്യാ മണിദീപികയായ്, നൈർമ്മല്യത്തിനു കേളീഗൃഹമായ്” എന്നും മറ്റും ലളിതാരൂപിണിയായ ശൂർപ്പണഖയെ ഉല്ലേഖനം ചെയ്യുന്നത്. പുനത്തിന്റെ തൂലിക അവസരാനുഗുണമായി വീണ വായിക്കുകയും നാഗസ്വരമൂതുകയും ശംഖു മുഴക്കുകയും പടഹമടിക്കുകയും ചെയ്തു നമ്മെ നൈരന്തര്യേണ അപഹൃതചിത്തവൃത്തികളാക്കിത്തീർക്കുന്നു. അതും ഒരു ‘ഭുവനഭ്രാമണ പിഞ്ഛരിക’തന്നെയാണ്. പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽനിന്നു പല പദ്യഗദ്യങ്ങളും പില്ക്കാലത്തുള്ള ചമ്പുക്കളിൽ സ്വീകൃതങ്ങളായിട്ടുണ്ട്.

ഫലിതപ്രയോഗം

പുനത്തിന്റെ ഫലിതപ്രയോഗചാതുര്യവും അനുപമേയമാണ്. ഫലിതത്തിൽ കേരളീയരും, കേരളീയരിൽ നമ്പൂരിമാരും, നമ്പൂരിമാരിൽ മേല്പത്തൂർ തുടങ്ങിയ സംസ്കൃതകവികളും പുനം മുതലായ ഭാഷാകവികളും സമാർജ്ജിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥാനം സാമാന്യകവികൾക്ക് ഏതു കാലത്തും ഏതവസ്ഥയിലും അപ്രാപ്യമാണെന്നുള്ള വസ്തുത ആവർത്തിച്ചാവർത്തിച്ചു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ശൂർപ്പണഖ, രാവണൻ മുതലായ പാത്രങ്ങൾമുഖേനയാണ് പുനം തന്റെ ഹാസ്യരസപ്രകടനസാമർത്ഥ്യം പ്രാധാന്യേന പ്രകടീകരിക്കുന്നത്. കൊള്ളിവാക്കുകൾ പറയിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു പര്യാപ്തമായ വൈഭവമുണ്ട്. മൂക്കും മുലയും നഷ്ടപ്പെട്ട ശൂർപ്പണഖ രാവണന്റെ സന്നിധിയെ പ്രാപിച്ച് ആ ഘാതകന്റെ ക്രോധാഗ്നിയെ എങ്ങനെ പടിപ്പടിയായി ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നു എന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളിൽ നിന്നു കാണാം:

“നിർമ്മര്യാദങ്ങളിമ്മാണികളിരുവരുമായ്-
ച്ചെയ്തതെല്ലാം പൊറുക്കാം;
കർമ്മം പോന്നീടിലോ ചെറ്റതിനു പകരവും
വീണ്ടുകൊള്ളാമൊരുന്നാൾ;
ധമ്മില്ലംകൊണ്ടു മെല്ലെപ്പിഹിതവദനമ-
യ്യൊ! തദാനീം ചിരിച്ചാ-
ളുമ്മല്ലാർവേണി; ചൊല്ലാമതു മനസി പൊറാ-
യുന്നിതെല്ലായിലും മേ.

കയ്യൂ ക്കിൻവായ്പുകൊണ്ടാകുലിതഗിരിവരോ
രാവണോ നാമ ധീമാൻ
പൊയ്യല്ലെങ്ങൾക്കിതിന്നുണ്ടുരപെറുമുടയോ-
നെന്നു ഞാൻ ചൊന്നനേരം
കയ്യൻതാൻ വന്നെതിർക്കിൽച്ചെറുമനെ വിരവിൽ-
പ്പൂഴികപ്പിപ്പനെന്ന-
ക്കയ്യും കൊട്ടിച്ചിരിച്ചാളതു മനസി പൊറാ-
യുന്നിതെല്ലായിലും മേ.

കേൾക്കേണ്ടാതോ വിനോദാന്തര, മൊരു മനുജോ
രാവണൻതൻ ഭഗിന്യാ
മൂക്കും പോർകൊങ്കയും ച്ഛേദിച്ചു; നിശിചരി വ-
ന്നിട്ടു നീളെക്കരഞ്ഞാൾ;
ഊക്കെല്ലാം നില്ക്ക; നമ്മോടുടനെളിയവരോ
ടെങ്കിലാമെന്നു മോദം
വായ്ക്കും നാട്ടാർ ചിരക്കുന്നതു സപദി പൊറാ-
യുന്നിതെല്ലായിലും മേ.”

രാവണൻ സീതയോടു രാമനല്ല താനാണ് ആ ദേവിക്ക് അനുരൂപനായ ഭർത്താവ് എന്ന് ഉപപാദിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു ഇങ്ങനെ കൂടിപ്പറയുന്നു:

“മുണ്ടീ നെട്ടന്നു, നെട്ടീ പുനരഴകിയലും
മുണ്ടനയ്യോ! തടിച്ചി-
ക്കുണ്ടാമല്ലോ തദാനീം മെലിയ, നിഹ മെലി-
ച്ചിക്കൊരോ പൊണ്ണരുണ്ടാം;
കണ്ടാലാകാതവന്നങ്ങൊരു തരുണി മഹാ-
സുന്ദരി, സുന്ദരന്ന-
ക്കണ്ടാലാകാത നാരീ; പരിചിനൊടു വയോ-
വർണ്ണമീവണ്ണമല്ലോ.

പുംസോ നൂറു വയസ്സവൾക്കു പതിനാറെങ്കിൽപ്പൊരുന്നാ;
നടേ
തസ്യാ നൂറു വയസ്സവന്നു പതിനാറെങ്കിൽ പ്രമാദം തുലോം;
രാത്രൗ ചെന്നു രമിപ്പതിന്നു ജരാമുത്ഥാപ്യ
പോയമ്മിമേൽ-
ത്താംബൂലത്തെയരച്ചു മുക്കടി കുടിപ്പിക്കും നരേഭ്യോ നമഃ.”

സീതാസ്വയംവരഘട്ടത്തിലും മറ്റും നമ്പൂരിമാരുടെ സംഭാഷണം, മന്ത്രവാദികളുടെ ആനബ്ഭോഷ്ക്, മുറിവൈദ്യന്മാരുടെ തട്ടിപ്പ്, ഭടജനങ്ങളുടെ ഉക്തിപ്രത്യുക്തികൾ, ജ്യോത്സ്യന്മാരുടെ ഞെളിച്ചിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള വിഷയങ്ങളെ കവി വിനോദസിത വിതറി വളരെ തന്മയത്വത്തോടുകൂടി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. തന്റെ കഥാരംഗമായ കോസലം പലപ്പോഴും ഫലിതപ്രയോഗത്തിനുവേണ്ടി പുനം കേരളമാക്കി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുന്നു. നമ്പൂരിമാരുടെ ഇത്തരത്തിലുള്ള ചമ്പുക്കൾ വായിച്ചും ചാക്കിയാന്മാരുടേയും മറ്റും കഥാപ്രസംഗങ്ങൾ കേട്ടും സിദ്ധിച്ച കൗബേരമായ ഹാസ സംസ്കാരസമ്പത്തിന്റെ വിജൃംഭണമാണ് നാം കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ തുള്ളലുകളിൽ പ്രധാനമായി നിരീക്ഷിക്കുന്നത്.

പുനത്തിന്റെ ഭാഷ

പുനവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികളായ ഇതരചമ്പുകാരന്മാരും സംസ്കൃതപക്ഷപാതികളായിരുന്നു എങ്കിലും ഭാഷയും മണിപ്രവാളത്തിന്റെ ഘടകദ്വയത്തിൽ ഒന്നാണെന്ന് അവർ നല്ലപോലെ ധരിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ മുൻപ് എടുത്തുകാണിച്ച പഴയ പദങ്ങൾക്കും പ്രയോഗവൈചിത്ര്യങ്ങൾക്കും പുറമേ, പണ്ടു പ്രചരിച്ചിരുന്ന ഭാഷാശൈലികളും പഴഞ്ചൊല്ലുകളും അവർ തങ്ങളുടെ കൃതികളിൽ ലോഭംകൂടാതെ കടത്തിവിട്ടിട്ടുണ്ട്. രാമായണചമ്പുവിൽ കാണുന്ന (1) കുക്കുറ്റിരപ്പിക്കുക, (2) നെറ്റിക്കുനേരെത്തി വെട്ടിജ്ജയിക്കുക, (3) തായമാട്ടുക, (4) കൂട്ടംകെട്ടിത്തിരിക്കുക, (5) മുതലറുക, (6) മിട്ടാൽ പൊട്ടുക, (7) മേൽക്കൈ പോകുക, (8) താളി പിഴിയുക, (9) മുന്നൂറുവട്ടിക്കൊടുന്തീ വീഴുക, (10) പേമുഖം വയ്ക്കുക, (11) വെട്ടിച്ചിരിക്കുക, (12) പകരി തിരിയുക, (13) ചേര കടിച്ചു ചാകുക, (14) കണ്ടോർ ചൊല്ലിന കുണ്ടനാടുക, (15) കാൽവിരൽക്കീഴ്ക്കേഴിക്കുക, (16) പൂശ്രാളക്കാരനാക്കുക, (17) കതിർപോരുക, (18) കൈകുത്തിപ്പോകുക, (19) എതിർകട വരിക, (20) ചെറുവിരല്ക്ക് പോരുക മുതലായ ശൈലികളും ലോകോക്തികളും ആ ഇനത്തിൽ പെട്ടവയാണ്. അവയിൽ പലതും ഇക്കാലത്തു നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയിരിക്കുന്നു.

ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ രാമായണചമ്പുവിന്റെ സ്ഥാനം

ഏതുതരത്തിലുള്ള ശ്രോതാക്കന്മാരേയും ആഹ്ലാദിപ്പിക്കുന്നതിനു കൃഷ്ണഗാഥയ്ക്കു കഴിയും; എന്നാൽ പണ്ഡിതന്മാർക്കു ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ രാമായണചമ്പുവാണ് ആസ്വാദ്യതരമായിത്തോന്നുന്നതെങ്കിൽ അതിന് അവരെ കുറ്റപ്പെടുത്തുവാൻ പാടുള്ളതല്ല. അത്രയ്ക്കുണ്ട് സമസ്തഗുണസമ്പന്നമായ അതിന്റെ ആത്മവീര്യം. എന്നാൽ അന്യഥാ അനർഘങ്ങളായ മണിപ്രവാളചമ്പൂരത്നങ്ങളിൽ രണ്ടുതരത്തിലുള്ള കീടാനുവിദ്ധത കടന്നുകൂടീട്ടുള്ളതു ഗോപനംചെയ്യണമെന്നു ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. അവയിൽ ഒന്ന് ഇതിനുമുൻപു നിർദ്ദിഷ്ടമായ അതിരുകടന്ന പരസ്വാപഹാരമാണ്. അതിനെ ചമ്പൂകാരന്മാർ അപകർഷകമായി കരുതിയിരുന്നുവോ എന്നുപോലും സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അനന്താംശസംഭവനായ മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ സംസ്കൃത ചമ്പുക്കളിൽത്തന്നെ ഈ ദോഷം പ്രകടമായി കാണുന്ന സ്ഥിതിക്ക് ആ പരിപാടിയുടെ അംഗീകാരത്തിനു മറ്റു വല്ല കാരണവും ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കും എന്ന് ഊഹിക്കുന്നതാണ് ഉപപന്നമായിട്ടുള്ളത്. അതു ഞാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ കഥാപ്രസംഗത്തിനുവേണ്ടി എഴുതിയ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കവികൾ അവയുടെ രസോത്തരതയെ മാത്രമേ ദീക്ഷിച്ചുള്ളൂ എന്നും ആ ലാഭം അന്യകൃതികളിൽ നിന്ന് അവസരോചിതമായുള്ള ഉദ്ധാരണംകൊണ്ടു സിദ്ധിക്കുമെങ്കിൽ അവർ താവതാ ചരിതാർത്ഥന്മാരായി പുരോഗമനം ചെയ്യുവാൻ സന്നദ്ധന്മാരായിരുന്നു എന്നുമുള്ളതാണ്. രണ്ടാമത്തെ ദോഷം ശ്രവണാരുന്തുദമായ യതിഭംഗമാകുന്നു. ഇതിന് ഉദാഹരണങ്ങൾ മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽത്തന്നെയുണ്ട്. ‘കുളിർവെണ്ണിലാ-വും ചൊരിഞ്ഞു’, ‘നവവിയോഗചാ-രിത്രമുദ്ര’ എന്നും മറ്റും കുസുമമഞ്ജരിയിലും, ‘വാണേൻ ഞാനിന്നു വിശ്രാ-ന്തിസുഖം’ ‘നാ-ഭൗ നറുമ്പൂവു കണ്ടാൻ’ ‘മേളം പെരുകിന മഖരാ-ജേ’ എന്നും മറ്റും സ്രഗ്ദ്ധരയിലും പ്രയോഗിക്കുന്നത് ആർക്കും വൈരസ്യജനകമാകാതെയിരിക്കുവാൻ നിർവാഹമില്ലാത്ത ഉച്ഛൃംഖലതയുടെ ദുർവിലസിതമാണ്. പതിന്നാലാം ശതകത്തിൽ ഈ വിഷയത്തിൽ കവികൾ അത്രതന്നെ അപരാധികളായിരുന്നില്ല. ലീലാതിലകകാരൻ യതിഭംഗത്തെ അപരാധികളായരുന്നില്ല. ലീലാതിലകകാരൻ യതിഭംഗത്തെ കാവ്യദോഷങ്ങളിൽ ഒന്നായി പരിഗണിച്ച് “പുല്കക്കണ്ടേൻ പുനരതു നനാ-വോ കനാവോ ന ജാനേ” എന്നും “സ്വൈരാലാപവ്യതികര വിനോ-ദാന്തരേ കൊൾവർ മുന്നം” എന്നുമുള്ള മന്ദാക്രാന്താപാദങ്ങളിൽ നിയതസ്ഥാനപദച്ഛേദഭംഗം അധോരേഖാങ്കിതങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളിൽ ഉള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ദോഷത്തിന് അവിടെ പ്രസക്തിയുണ്ടെന്നു സ്ഥാപിക്കുന്നു. ‘നനാവ്’ എന്നാൽ ജാഗ്രദവസ്ഥ എന്നർത്ഥം. ‘വിനോദാന്തരേ’ എന്നതിൽ യതിഭംഗമില്ലെന്നും ‘നനാവോ’ എന്നതിൽ ഉണ്ടെങ്കിലും നിസ്സാരമാണെന്നും സാധിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ രാമായണചമ്പുവിൽനിന്ന് ഉദ്ധരിച്ച വരികളിലേ യതിഭംഗം അത്തരത്തിലുള്ളതല്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ഏതദ്വിഷയത്തിൽ പുനം ഒരു തെറ്റുകാരനല്ലെന്നു പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും ആ ദോഷംപോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യത്തിലേ അന്യഗുണ സന്നിപാതത്തിൽ നിമഗ്നമായിപ്പോകുന്നു എന്നു സമാധാനപ്പെടുവാൻ പാടില്ലായ്കയില്ല.

7 ഭാരതചമ്പു

രാമായണചമ്പുവോളം ദീർഘമല്ലെങ്കിലും ഒരു വലിയ കാവ്യംതന്നെയാണ് ഭാരതചമ്പുവും. അതിൽ ഏതെല്ലാം വിഭാഗങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു കൊച്ചി തൃപ്പൂണിത്തുറക്കോവിലകം വക ഈടുവയ്പിലുള്ള കിരാതം പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഒടുവിൽ കാണുന്ന അധോലിഖിതങ്ങളായ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നതാണ്:

> “ചതുർദ്ദശകഥാബന്ധം കൃഷ്ണവീര്യാവതംസകം
> വക്ഷ്യാമി ഭാരതം സാരം ഗുരുപാദപ്രസാദതഃ.
>
> ദൈത്യം ഹത്വാ ബകാഖ്യം, ദ്രുപദദുഹിതൃകാ-
> ന്താ, സ്സഭദ്രാസമേതാ,
> ഹുത്വാഗ്നൗ ഖാണ്ഡവം, വിശ്രുതയജനകൃതോ,
> ദ്വൈതകാന്താരവാസാഃ,
> ലബ്ധാസ്ത്രാശ്ശങ്കരാൽ, കീചകനിധനകൃതഃ,
> സോദ്യമാഃ, കൃഷ്ണദൂതാഃ,
> പിഷ്ട്വാജൌ സിന്ധുരാജം, ക്ഷപിതകരുബലാ, -
> സ്സാശ്വമേധാ, വിമുക്താഃ.”

(1) ബകവധം, (2) ദ്രൗപദീസ്വയംവരം, (3) സുഭദ്രാഹരണം, (4) ഖാണ്ഡവദാഹം, (5) രാജസൂയം, (6) വനവാസം, (7) കിരാതം, (8) കീചകവധം, (9) ഉദ്യോഗം, (10) ദൂതവാക്യം, (11) ജയദ്രഥവധം, (12) സുയോധനവധം, (13) അശ്വമേധം, (14) സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നിവയാണ് ആ പതിന്നാലു വിഭാഗങ്ങൾ. കവനോദയത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ സംക്ഷിപ്തമായ ഭാരതചമ്പു (1) പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം, (2) ഖാണ്ഡവദാഹം, (3) കിരാതം, (4) കീചകവധം, (5) ഗോഗ്രഹണം, (6) ഉദ്യോഗം, (7) ദൂതവാക്യം, (8) ജയദ്രഥവധം, (9) ഭാരതയുദ്ധ് (10) അശ്വമേധം എന്നിങ്ങനെ പത്തു വിഭാഗങ്ങളായി വേർതിരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കൊച്ചി ഈടുവെയ്പുഗ്രന്ഥത്തിലേ കിരാതത്തിൽ (1) കൈലാസയാത്രയെന്നും (2) കിരാതാർജ്ജുനീയമെന്നും രണ്ടു് അവാന്തരവിഭാഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ടു്.

> “കൈലാസയാത്രാ പ്രഥമാ കിരാതാ-
> ർജ്ജുനീയമന്യാ വിവിധാഭിധേതി
> ഭൂഷായതാം സൂരിഹൃദീന്ദ്രസൂനോ-
> രേഷാ ചരിത്രസ്തുതിരത്നമാലാ”

എന്ന പദ്യം കൈലാസയാത്രയുടെ ഒടുവിലുള്ളതാണ്. കീചകവധത്തെ മാത്രമേ ചതുർദ്ദശകഥകളിൽ സ്മരിക്കുന്നുള്ളു എങ്കിലും (1) കീചകവധം, (2) ഗോഗ്രഹണം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു പ്രബന്ധങ്ങൾ വിരാടപർവാന്തർഗ്ഗങ്ങളായി സംക്ഷിപ്തഭാരതചമ്പുവിൽ കാണുന്നു. സുഭദ്രാഹരണവും, വനവാസവും, രാജസൂയവും ഇതുവരെ കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല; എങ്കിലും രാജസൂയത്തിനും വനവാസത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള കഥയെ പരാമർശിക്കുന്ന കേശഗ്രഹണം എന്നൊരു പ്രബന്ധം ഈടുവയ്പുഗ്രന്ഥത്തിൽ അടങ്ങീട്ടുണ്ടു്. (1) ബകവധം, (2) ദ്രൗപദീസ്വയംവരം, (3) ഖാണ്ഡവദാഹം, (4) കീചകവധം, (5) സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നീ അഞ്ചു പ്രബന്ധങ്ങളാണ് കേശഗ്രഹണം, കൈലാസയാത്ര, കിരാതം എന്നീ മൂന്നിനു പുറമേ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉള്ളതു്. ബകവധാദികളായ പ്രബന്ധങ്ങൾ പൗർവാപര്യ ക്രമത്തോടുകൂടിയും ആനുപൂർവീസൂചകങ്ങളായ പദ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു് അനുസ്യൂതങ്ങളായും കാണുന്നതിനാൽ മേൽനിർദ്ദേശിച്ച പതിന്നാലു പ്രബന്ധങ്ങളും അവയുടെ അവാന്തരാംശങ്ങളും ഒരേ കവിയുടെ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നു് അനുമാനിക്കാം. ഭാഷാശൈലി ആ അനുമാനത്തെ പ്രബലമായി അനുകൂലിക്കുന്നുമുണ്ടു്.

8 പുനവും ഭാരതചമ്പുവും

ഭാരതചമ്പുവിന്റെ പ്രണേതാവ് ആരെന്ന നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനും പ്രകടമായ ലക്ഷ്യമൊന്നുമില്ല. ഭാരതചമ്പൂകാരൻ ക്രി. പി. പതിന്നാലാം ശതകത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിൽ കാകതീയരാജാവായ പ്രതാപരുദ്രന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായി ജീവിച്ചിരുന്ന ബാല ഭാരതകർത്താവായ അഗസ്ത്യഭട്ടനെ ആദ്യന്തം ഉപജീവിക്കുന്നു. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി അഗസ്ത്യഭട്ടനു പുറമേ ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന സംസ്കൃതഭാരതചമ്പൂകാരനായ അനന്തഭട്ടനെ ധാരാളമായി ആശ്രയിക്കുന്നുണ്ട്. ഭാഷാഭാരതചമ്പൂകാരൻ ആ മഹാകവിയെ ഒരിടത്തും അവലംബിക്കാത്തതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം അനന്തഭട്ടനു മുൻപാണെന്ന് അധ്യാഹരിക്കാവുന്നതാണ്. (1) മുകൾ (മുകളം), (2) പിരിഞ്ഞീടവല്ലാർ, (3) നമ്മളാർ (നമ്മൾ), (4) താച്ചി (പ്രഹരിച്ച്), (5) കമ്പി (കർണ്ണാഭരണം), (6) കാണായോ പതിനാലുലകം (കാണായോരു) ഇത്തരത്തിലുള്ള അനേകം പഴയ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും ഭാരതചമ്പുവിലുമുണ്ട്. ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ രാമായണചമ്പൂകാരൻതന്നെയാണ് ഭാരതചമ്പൂകാരൻ എന്ന് അഭ്യൂഹിക്കുന്നതിൽ അനുപപത്തിയില്ല. രാമായണചമ്പുവുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ഭാരതചമ്പുവിന്റെ സ്ഥാനം രണ്ടാംകിടയിലാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഭാരതചമ്പുവിൽ കവി കൂടുതൽ സംസ്കൃതപക്ഷപാതം പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അനവധി പദ്യങ്ങളും ചില ഗദ്യങ്ങൾപോലും സംസ്കൃതത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. യതിഭംഗവും രാമായണചമ്പുവിനെ അപേക്ഷിച്ച് അധികമാണ്. രാമായണചമ്പുവിലെ വൃത്തങ്ങൾക്കു പുറമേ കവിപൃഥ്വി, മന്ദാക്രാന്ത ഈ വൃത്തങ്ങളും ധാരാളമായി സ്വീകരിച്ചു കാണുന്നു. ദ്രൗപദീസ്വയംവരം, കിരാതം എന്നിവ പ്രസ്തുത ചമ്പുവിലെ അത്യന്തം മനോഹരങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളാകുന്നു. ഏറ്റവും വിപുലമായ ഭാരതകഥ പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ നില്ക്കുന്നതിനോ തിരിയുന്നതിനോ തരമില്ലാത്തതായിരിക്കാം ഭാരതചമ്പുവിൽ രാമായണചമ്പുവിന്റെ ഗുണപൗഷ്കല്യം ദൃശ്യമാകാത്തതിനുള്ള ഒരു കാരണം; പക്ഷേ ഭാരതചമ്പുവാണ് കവിയുടെ പൂർവകൃതി എന്നും വരാവുന്നതാണ്.

കവിതാരീതി

ഭാരതചമ്പുവിലെ കവിതാരീതി കാണിക്കുവാൻ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

പദ്യങ്ങൾ

പാർത്ഥസാരഥി:

> “ഭംഗ്യാ ചഞ്ചൽപ്രതോദാഞ്ചിതകരകമലം
> ചാരുകർണ്ണാർജ്ജുനീയേ
> സംഗ്രാമേ കെട്ടഴിഞ്ഞിട്ടഴകിനൊടു വിരി-
> ഞ്ഞീടുമാലോലകേശം
> നിൻകോലം കാലനീലോല്പലനവകലികാ-
> ശ്യാമളം കോമളം മേ
> മംഗല്യം കൈവളർത്തീടുക മഹിതകൃപാ-
> സത്തമേ, പത്മനാഭ.” (1)

ദ്രൗപദീസ്വയംവരത്തിൽ ഭഗ്നാശയന്മാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ കോപം:

> “ശ്രുത്വാ വാണീമസഹ്യാം കടുമയൊടു ധനു-
> ർജ്ജ്യാലതാമൊന്നിരപ്പി-
> ച്ചെത്തീ യുദ്ധായ നേരിട്ടഹമഹമികയാ
> രാജവീരാസ്തദാനീം;
> ഉൾത്തിങ്ങും കോപഭാരാൽ പ്രളയഘനഘടാ
> ഘർഘരാസാരസാര-
> പ്രസ്താരൈശ്ശസ്ത്രവർഷൈർശ്ശതമുഖപതിതൈർ-
> മ്മൂടിനാരിന്ദ്രസൂനും.” (2)

ഖാണ്ഡവദാഹത്തിൽ അർജ്ജുനൻ:

> “ധാരാനാരാചപാതൈരതിമഹതി കൃശാ-
> നൌ പരിശ്രാന്തഭാനൌ
> വീരാണാം മൗലിരത്നം ക്ഷണമിവ സമനു-
> ധ്യായ ബദ്ധാഭിമാനം
> ഘോരാടോപം തടുത്തു വിയതി വിരചിതാ-
> ശ്ചര്യബദ്ധേന്ദ്രവൃഷ്ടിം
> നേരേ പുംഖാനുപുംഖപ്രണിഹിതശരജാ-
> ലേന ഗാണ്ഡീവധന്വാ.” (3)

ഭീഷ്മയുദ്ധം:

> “ചിത്രം കേൾക്ക സഖേ, മരിച്ചമറിയും നാഗേന്ദ്രനക്രാകുലാ,
> മെത്തീടുന്ന കബന്ധഘോരമകരാ, കേശാളിശൈവാലിനീ,
> ഉദ്യൽസ്യന്ദനകങ്കപാതതരളാ, നീന്തും ഭുജാപന്നഗാ,
> പുത്തൻവാഹിനി തത്ര ശോണിതമയീ
> കാണായ്ച്ചമഞ്ഞൂതദാ.” (4)

അഭിമന്യുവിന്റെ മരണത്തിൽ അർജ്ജുനന്റെ പ്രലാപം:

> “ആലംബ്യ നിന്നെ മടിയിൽസ്സിതയാ സമേതം
> പാലൻപിനോടു വദനേ തവ നല്കിനേൻ ഞാൻ;
> കാലം ദുരന്ത, മയി തേ സതിലം നിവാപം;
> നാലം പ്രദാതുമധുനാ; വിധിനാ ഹതോऽഹം.” (5)
> അശ്വമേധയാഗത്തിൽ മഹർഷിമാർ “സമ്മോദംപൂണ്ടു
> മേന്മേലതികുതുകമൊരോ
> ദിക്കിൽനിന്നും പുറപ്പെ-
> ട്ടുന്മേഷാൽച്ചെന്നകംപുക്കുപകരണകദം-
> ബോജ്ജ്വലാം യാഗശാലാം
> മുൻപേ രത്നാസനശ്രേണിഷു തെളിവൊടിരു-
> ന്നീടിനാർ നിത്യശുദ്ധ-
> ബ്രഹ്മാനന്ദാമൃതാസ്വാദനപരമസുഖോ-
> ന്മത്തചിത്താ മുനീന്ദ്രാഃ.” (6)

ഗദ്യങ്ങൾ

1. കൈലാസപർവ്വതവർണ്ണനത്തിൽ നിന്ന്: “ഹിമകരമഹസാം പിണ്ഡംപോലേ, കർപ്പൂരത്തിൻ കൂട്ടംപോലേ, പുരഹരശോഭാനിലയംപോലെ, വിസതന്തുനാം ജാലംപോലേ, മുക്താഫലതതി മെത്തുംപോലേ, കലശാം ബുധിതൻ കഠിനതപോലേ; പ്രളയഹുതാശനഭസ്മംപോലേ ഗംഗാസലിലം പൊങ്ങുംപോലേ...ശങ്കരവാഹനവൃഷവരകേളീഹുങ്കൃതിസകലമരുഭാഗം; മംഗലവീണാവേണു നിനാദം തങ്ങിവിനോദമിതങ്ങൊരുഭാഗം, ഹരിണീകരിണീ ഖുരരേണുഗണൈരരുണീകൃതശിലമങ്ങൊരു ഭാഗം; ഇലകളിലെല്ലാം കലുപിലെ മണ്ടും കലകളുമുണ്ടങ്ങൊരു ഭാഗാന്തേ; മത്തഗജാൻ കണ്ടുദ്ധൃതികോലും ദൃപ്തമൃഗാധിപനങ്ങൊരുഭാഗേ; സിംഹശിശുൻ കണ്ടാഹിതമോദം ബൃംഹിതസിംഹികളങ്ങൊരു ഭാഗേ.”
2. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ വിശ്വരൂപദർശനത്തിൽ മഹർഷിമാരുടെ സ്തുതി: “ജയ ജയ ദേവ സദൈവ ദയാപര, വിശ്വപ്രസൃമരസച്ചിൽപ്രാഭവ, ലക്ഷ്മീവല്ലഭ, ദുർജ്ജനദുർല്ലഭ, നിന്തിരുവടിതൻ തിരുമെയ്യാർത്താൽ മുഴുമതിതന്നിൽച്ചന്ദ്രിക പോലെ, പൂവിൽപ്പരിമളവിഭവംപോലേ, തെളിതേൻ ധാരയിൽ മധുരിമപോലേ, പാലിൽക്കലരും വെണ്ണകണക്കേ, പാവകദേവനിലൂഷ്മകണക്കേ, കാണായോ പതിനാലുലകിങ്കലുമൊന്നായ് നീളെയിരിപ്പോന്നത്രേ. വസ്തുജ്ഞാനേ മുപ്പാരെന്നും മംഗലരംഗേ സാക്ഷീ നീതാൻ ചാരുവിനോദക്കളി തടവീടും പാഞ്ചാലീപരയന്ത്രമിതെന്നും, നീയാകുന്നൊരു വഹ്നിയിൽ നീളെച്ചിതറും തീപ്പൊരിവൃന്ദമിതെന്നും, മഹിത ഭവന്മയഭാസ്കരസംഭൃതനിർമ്മലകിരണസ്തോമമിതെന്നും, വിശ്വം കഥയതി ശാശ്വതവാണീ.”

9 ഭാഷാചമ്പുക്കളുടെ മേന്മ

ഇത്ര പരിണതപ്രജ്ഞനും വശ്യവചസ്സുമായ ഒരു മഹാകവി തനിക്കു സംസ്കൃതത്തിലും മധുരമായി കവനംചെയ്യുന്നതിനു വേണ്ട ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നിട്ടും അതു മണിപ്രവാളത്തിൽ വ്യാപരിപ്പിക്കാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചതു ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ ഭാഗ്യപരിപാകമാകുന്നു. മണിപ്രവാളപ്രസ്ഥാനമാകുന്ന മന്ദാരവൃക്ഷത്തിന്റെ മധുനിഷ്യന്ദികളായ മനോജ്ഞഫലങ്ങളാണ് ഇത്തരത്തിലുള്ള ചമ്പുക്കൾ. സഹൃദയന്മാരുടെ മനസ്സിന് ഏതുതരത്തിലുള്ള ആനന്ദത്തേയും പ്രദാനംചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശക്തിവിശേഷം ഈ കാവ്യങ്ങൾക്കു സമഗ്രമായുണ്ട്. ഓരോ ചമ്പുവും വായിച്ചു തുടങ്ങുമ്പോൾ അവർ ഏതോ അഭൌമവും അവ്യാജസുന്ദരവുമായ ഒരു ലോകത്തിൽ പ്രവേശിച്ചാലെന്നപോലെ ചമൽകൃത മതികളായി ചമയുന്നു. ചമ്പൂകാരന്മാർക്കു സർവ്വോപരി പ്രിയമായിക്കാണുന്നതു വീരരസവും അതിൽത്തന്നെ യുദ്ധവീരവുമാണ്. അവരുടെ രീതി പ്രായേണ ഗൌഡിയും വൃത്തി ആരഭടിയുമാകുന്നു. വീരം കഴിഞ്ഞാൽ അവർക്ക് അഭിമതമായുള്ള രസം ശൃംഗാരംതന്നെ. ഹാസ്യം തരമുള്ള സ്ഥലത്തെല്ലാം ഇടതടവില്ലാതെ കടന്നുകൂടുകയുംചെയ്യും. പ്രസ്തുത കവികൾക്കു സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ അത്ഭുതാവഹമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് അവർതന്നെ ആ ഭാഷയിലും പദ്യഗദ്യങ്ങൾ തങ്ങളുടെ ചമ്പുക്കളിൽ അങ്ങിങ്ങ് എഴുതിച്ചേർത്ത് ഉച്ചത്തിൽ ഉൽഘോഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒട്ടുവളരെ സംസ്കൃതം അവർ തങ്ങളുടെ കാവ്യങ്ങളിൽ ലീലാതിലകദൃഷ്ട്യാ ‘രസപ്രാധാന്യേ ഭാഷാന്യൂനത്വേ ച’ എന്ന സൂത്രമനുസരിച്ച് അവയെ മദ്ധ്യമകല്പങ്ങളായി തീർക്കത്തക്ക വിധത്തിൽപ്പോലും തള്ളിക്കയറ്റീട്ടുണ്ട്. അക്കാലത്തെ മണിപ്രവാളശൈലി അങ്ങനെ മാറിപ്പോയിരുന്നു എന്നും ഉദ്ദിഷ്ടമായ കഥാപ്രസംഗത്തിന് ആ രീതിയാണ് ആശാസ്യം എന്നു ചമ്പൂകാരന്മാർ കരുതിയിരുന്നു എന്നും വീരരസപ്രധാനങ്ങളായ കാവ്യങ്ങളിൽ സംസ്കൃതത്തിന്റെ തൂക്കം അധികമാകുന്നതു സ്വാഭാവികമാണെന്നും ശൃംഗാരവും ഹാസ്യവും പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന ഭാഗങ്ങളിൽ സംസ്കൃതപദങ്ങൾക്കു താരതമ്യേന കുറവുണ്ടെന്നും എതിർകക്ഷികൾക്ക് ഈ ദോഷത്തെ ലഘൂകരിക്കുന്നതിനു ചില സമാധാനങ്ങൾ പറവാൻ പാടില്ലായ്കയില്ലെന്നുമില്ല. ഭാഷാചമ്പുക്കൾ കൈരളീദേവിയുടെ കണ്ഠാലങ്കാരമായ വാടാമലർമാലയിലേ ചമ്പകപ്പൂക്കളാകുന്നു. സംസ്കൃതജ്ഞന്മാരല്ലാത്തവർക്ക് അവയുടെ പരിമളം ആഘ്രാണിക്കുവാൻ ശക്തി കാണുകയില്ല; എന്നാൽ പണ്ഡിതന്മാരായ ഹൃദയാലുക്കൾക്ക് അവ അത്യന്തം ചേതസ്സമാകർഷകങ്ങളായിത്തന്നെ പരിലസിക്കുന്നതുമാണ്. സാർവ്വജനീനമായ സമാരാധനത്തെ താദൃശങ്ങളായ കൃതികൾക്ക് ആശിക്കുവാൻ ന്യായമില്ല; അവയുടെ പക്ഷപാതികൾ അതു പ്രതീക്ഷിക്കുന്നുമില്ല.

10 രാവണവിജയം ചമ്പു

കൊല്ലം ഏഴാംശതകത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ വിരചിതമായ ഒരു ചെറിയ ചമ്പുവാണ് രാവണവിജയം. വേദവതിയോടുള്ള രാവണന്റെ ബലാത്സംഗം, യമനുമായുള്ള യുദ്ധം എന്നീ രണ്ടു വിഷയങ്ങൾ മാത്രമേ പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളു. കവി പുനമാണോ എന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. രചനയിൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ രാമായണചമ്പുവിനെക്കാൾ കൂടുതൽ നിഷ്കർഷ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു ശ്ലോകംമാത്രം പകർത്താം.

നാരദൻ:

“ആനന്ദബ്രഹ്മസാരം ജലനിധിതനയാ-
കാമുകം ശ്യാമരൂപം
ധ്യാനംചെയ്തും പ്രമോദാലിടയിടെ നയനേ
മിശ്രയന്നശ്രുധാരാം
വീണാനാദേന നാനാജനഹൃദി ജനയൻ
സമ്മദം നിർമ്മലാത്മാ
കാണപ്പെട്ടു തദാനീമപഹസിതശര-
ന്നീരദോ നാരദോഗ്രേ.”

11 രുക്മിണീസ്വയംവരം ചമ്പു

രുക്മിണീസ്വയംവരം ഒരു ദീർഘലവും പ്രാചീനവുമായ ചമ്പുവാകുന്നു. പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിൽ തന്നെയായിരിക്കണം ഇതിന്റെ ആവിർഭാവമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. കവി അജ്ഞാതനാമാവാണ്. അദ്ദേഹത്തിനു നിഷ്കൃഷ്ടമായ സംസ്കൃതവ്യുത്പത്തി ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽ സംസ്കൃതഗദ്യം പോയിട്ട് ഒരൊറ്റസ്സംസ്കൃതപദ്യം പോലും കാണുന്നില്ല. അന്യകവികളുടെ ഗദപദ്യങ്ങൾ സ്വകീയങ്ങളാക്കീട്ടില്ലെന്നുള്ളത് ഈ പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഒരു ഗുണമായി കണക്കുകൂട്ടാം. പലപ്പോഴും ഛന്ദശ്ശാസ്ത്രനിയമങ്ങൾക്കു വിപരീതമായി ഗുരുക്കളെ ലഘുക്കളാക്കി ഉച്ചരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണ് ഇതിലെ ഉൽകടമായ ദോഷം. 'സ്വച്ഛജ്ഞാനം കലർന്നീടിന ശ്രുതിനിവഹം' 'ആത്മതുല്യമിവ പ്രത്യയപ്രകൃതി' എന്നും മറ്റും പ്രയോഗിക്കുവാൻ കവിക്ക് ഒരു ക്ലേശവുമില്ല. 'വർത്തിച്ചതാനാൽ', 'വരായിന്റിതിന്റും' ഇത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ കവിതയുടെ പഴക്കത്തെ വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നു. സന്ദേശകാവ്യങ്ങളുടെ രീതിപിടിച്ചാണ് രുക്മിണി ബ്രാഹ്മണനെ ദ്വാരകയ്ക്കയയ്ക്കുന്ന ഘട്ടം രചിച്ചിട്ടുള്ളത്. പാണ്ഡിത്യം പോരെങ്കിലും കവിയ്ക്കു പ്രകൃഷ്ടമായ വാസനാ വൈഭവമുണ്ടായിരുന്നു. നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

ഭീഷ്മകന്റെ വാക്ക്:

"ദീനം തട്ടാത ലീലാസരണിയിലഴിയും
  ലോകചേതോവികാരാ-
മാനംഗോന്മേഷമേളം തടവിനനയനാം
  മന്ദഹാസാഭിരാമാം
നാനാലോകർക്ക് ചേരും വിമലഗുണഗണം-
  കൊണ്ടു ധന്യാം തനൂജാ-
മേനാം രഞ്ജിപ്പതിന്നിന്നൊരു നൃപതിസുതാം
  കണ്ടതില്ലെങ്ങുമേ ഞാൻ." (1)

രുക്മിയുടെ കോപം:

"അച്ഛൻ താനേ പറഞ്ഞീടിന വചനമിദം
  കേട്ടു കോപം മുഴുത്തി-
ട്ടുച്ചൈരക്കണ്ണുരണ്ടും നൃപസദസി ചുവ-
  പ്പിച്ചു മഞ്ചാടിപോലേ,
സ്വച്ഛം തന്നാനനത്തിൽ ശ്രമജലകണികാ-
  വൃന്ദവും ചേർത്തു മേന്മേ-
ലുൾച്ചേരും സർവ്വഗർവ്വം തടവിന വചനം
  ഘോഷയാമാസ രുക്മീ." (2)

രുക്മിണിയുടെ സന്ദേശം:

മറ്റാരുമില്ല ശരണം മമ ദീനബന്ധോ,
വറ്റാതെഴിന്റ കരുണാമയതോയസിന്ധോ,
ചുറ്റത്തിൽവന്നു ദയിതാം തവ കൊണ്ടുപോ മാം
പറ്റും രമാം ഭഗവതീം ഹരിയെന്റപോലെ." (3)

രുക്മിണി ശ്രീകൃഷ്ണനെ കാണുന്നത്:

"ബദ്ധാമോദം ചമൂനാമരികിലരികിൽ നി-
  ന്റഗ്രജം സീരപാണിം
മദ്ധ്യേ ലാളിച്ചുലാളിച്ചുപചിതരസമ-
  ന്യോന്യമാഭാഷമാണം
ഉത്സാകാരേണ പാണിഗ്രഹണമഴകതായ്-
  ച്ചെയ്‌വതിന്നാഗതം സാ
മുഗ്ദ്ധാക്ഷീ തത്ര കണ്ടാളഹിതജനവനാ-
  ലീദവം യാദവം തം." (4)

12 കാമദഹനം ചമ്പു

സർവ്വാംഗസുന്ദരമായ കാമദഹനം ചമ്പുവും കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിലേ കൃതിയായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്. (1) പപ്പേറ് (അവതാളം), (2) കനാവത്ത് (കിനാവിൽ), (3) എങ്ങളാർ (ഞങ്ങൾ), (4) ഉവക്കുക (സ്നേഹിക്കുക.) തുടങ്ങിയ പഴയ പദങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നു.

ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളുടെ മാധുര്യംകൊണ്ടും മനോധർമ്മങ്ങളുടെ സ്വാരസ്യംകൊണ്ടും ഫലിതങ്ങളുടെ ബാഹുല്യംകൊണ്ടും രസഭാവങ്ങളുടെ സൗരഭ്യംകൊണ്ടും പ്രസ്തുത പ്രബന്ധം രാമായണചമ്പുവോടു കിടനില്ക്കുന്നു. എന്നാൽ പുനംതന്നെയാണോ കാമദഹനത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവ് എന്നു തീർച്ചപറവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. കാളിദാസൻ കുമാരസംഭവത്തിൽ ദേവേന്ദ്രന്റെ അഭ്യർത്ഥന നിമിത്തമാണ് കാമദേവൻ ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ തപോഭംഗത്തിന് ഉദ്യമിച്ചത് എന്ന് ഉപന്യസിക്കുന്നു; എന്നാൽ കാമദഹനകാരൻ കലഹപ്രിയനായ നാരദനെ കാമന്റെ സന്നിധിയിലേക്കു നയിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരാക്രമം അപ്രതിഹതമാണെങ്കിലും അതു തപോനിഷ്ഠനായ ശിവനോടു പറ്റുന്നതല്ലെന്ന് ഇന്ദ്രൻ ആക്ഷേപിച്ചതായി ആ മഹർഷിയെക്കൊണ്ട് ഉപാലംഭനം ചെയ്യിക്കുകയും തദ്വാരാ ആ മദോന്മത്തനെ ശിവവിജയത്തിന്നായി പ്രസ്ഥിതനാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കവി ആദ്യമായി കാമദേവന്റെ രാജധാനിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന കല്പനാശക്തിയുടെ വൈഭവം ഏതു സഹൃദയനേയും ആനന്ദതരളിതനാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമാണ്:

> “കർപ്പൂരക്കളിമുറ്റ, മുൽപലദലാസ്താരം, നിലാമുറ്റ, മ-
> പ്പൊൽപ്പൂമണ്ഡപ, മഞ്ജനക്കളിനിലം,
>   സൗഭാഗ്യദീക്ഷാഗൃഹം,
> ശില്പം ചേർന്ന വിശാലശാല,
>   കലഹപ്പൊന്മാടമെന്നിങ്ങനേ
> കല്പിച്ചെത്ര മനോഹരം ഭവനവിന്യാസം മനോജാലയേ.” (1)

> “വാത്സ്യായനക്കളരി, കോകിലഗീതിശാലാ,
> വാർത്താർചരങ്ങൾ പണിചെയ്ത രഹസ്യരംഗം,
> പേർത്തും മധുവ്രതകുലം മുരളും മണിക്കെ, -
> ട്ടാസ്ഥാനമണ്ഡപമഹോ! നയനാഭിരാമം.” (2)

ഇത്യാദിപദ്യങ്ങളും,

> “കർപ്പൂരംകൊണ്ടെപ്പേരും നൽക്കല്പണി തീർത്തത്താമരവളയൽ കടച്ചിൽത്തൂണാ, യിളയ കരിമ്പുകളുത്തരമാക്കി, കൈതെപ്പൂവു കഴുക്കോലാക്കി, ത്താമരനൂൽകൊണ്ടോക്കവരിഞ്ഞമ്മുകളിൽക്കർണ്ണിക മകുടംവച്ചി, ട്ടല്ലികൾകൊണ്ടേ പട്ടിക തട്ടി, ച്ചമ്പകദലമാം പൊൻപലകപ്പണി പരിചിലുറപ്പി, ച്ചഭിനവകുസുമപരാഗം പരിചിൽപ്പനിനീർ വീത്തിയുലച്ചുചമച്ചു നിറത്തൊടുഭിത്തികളൊക്കത്തീർത്തു, മതൃത്തൊരു പൈമ്പാൽക്കളികൊണ്ടെങ്ങും വെങ്കളിയിട്ടോ, രു ഗോരോചനകൊണ്ടുരുവു കുറിച്ചു, മണിച്ചാന്തെന്നും മഷിയും കൂട്ടിക്കുങ്കുമമായ ചുവപ്പും മേളിച്ചെങ്ങും വിശ്വവിനോദനസാരം വാത്സ്യായനനിജചരിതം ബഹുധാ മുഴുവൻ ചരതിച്ചെഴുതിത്തീരും മണിമയഭവനേ”

ഇത്യാദി ഗദ്യവും നോക്കുക. നാരദന്റെ അവഹേളനം കേട്ടപ്പോൾ മന്മഥൻ,

> “കേൾക്കേണം വീരവാദം മുനിപരിവൃഢ, നീ
>   മാമകം; മങ്കമാരെ-
> ക്കാക്കേണം ചന്ദ്രചൂഡൻ പകലിരവു പൊരു-
>   ന്നാകിലിന്നാളിലേറ്റം;
> നീക്കം വന്നീടുമാകിൽപ്പുനരതിനു ഞെരി-
>   ച്ചമ്പുമെൻ പോറ്റി, വില്ലും
> ത്തുക്കുന്നുണ്ടെന്നുമേ ഞാൻ പെരുവഴിയിലിര-
>   ന്നുണ്ണ പിന്നേടമെല്ലാം.” (3)

എന്നു ശപഥം ചെയ്യുന്നു. പിന്നീടു സമരത്തിന്നുള്ള സന്നാഹമായി.

> “കിളി മയിലരയന്നം ചക്രവാകം കുയിൽപ്പെ-
> ണ്ണളിപടലി ചകോരം പ്രാവു പൂങ്കോഴിതാനും,
> തെളിവിനൊടു ജയിപ്പാനിന്ദുചൂഡം തദാനീം
> വിലുളിതനിജസൈന്യം മന്ദമന്ദം നടന്നു.” (4)

“കുറ്റംതീരും മുഴുമതിയെന്നും കൊറ്റക്കുടയും ചാരു പിടിപ്പി, ച്ചൊറ്റച്ചിന്നം മുൻപിൽ വിളിപ്പി, ച്ചച്ഛിന്നശ്രീ പൂമ്പൊടികൊണ്ടു ദിഗന്തം മൂടി, ത്തരുണീജഘനമണിത്തേർതന്നി ളിവൊടു രോമാവലിയാം കൊടിമരമൊക്കത്തക്ക നിവർത്തിക്കൊണ്ടു, കള്ളക്കൺമുന കലഹപ്പുഞ്ചിരികളിയിൽക്കോപം കർണ്ണേമന്ത്രം മധുരാലിംഗനമധരാചുംബനമകമേ പുളകം പരുഷവിലോകനമെന്നുതുടങ്ങി രഹസ്യപ്രഹരണമൊക്കത്തേരിൽ നിറച്ചുംകൊണ്ടു നടന്നൊരുനേരം പനിമതിമുഖിമാർ പലരും പലതരമൻപൊടു മുന്നിലകമ്പടികൂടി” ഇത്യാദി ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ ഗുണസമൃദ്ധങ്ങളാകുന്നു. ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ സന്നിധാനത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ കാമൻ തന്റെ സേനാധ്യക്ഷന്മാരോട് ഇങ്ങനെ ആജ്ഞാപിക്കുന്നു:

> “സേനാനായക, ബാലമാരുത, വിഭോ, ചക്രാഹ്വയേ,
>   കോകിലാ-
> പ്രാണാധീശ്വര, ഭൃംഗരാജദയിതേ, ചക്രാംഗപോതങ്ങളേ,
> ഞാനാകുന്നതു നിങ്ങൾ, നിങ്ങളഖിലം
>   ഞാനെന്നറിഞ്ഞാസ്ഥയാ
> വേണം ചന്ദ്രകിശോരഭൂഷവിപിനേ ചെയ്യുന്നവസ്ഥാന്തരം” (5)

കാമന്റെ ശരീരദാഹത്തെ കവി പദ്യംകൊണ്ടും ഗദ്യംകൊണ്ടും വർണ്ണിക്കുന്നുണ്ട്. ഗദ്യം വളരെ വിസ്തൃതമാണ്. പദ്യം താഴെച്ചേർക്കുന്നു:

> “അപ്പോൾ മിന്നുന്ന നെറ്റിത്തിരുമിഴിനടുവേ
>   പൂവെടിപ്രായമയ്യാ!
> കല്പാന്തോദ്ദീപ്തവൈശ്വാനരസദൃശമുതിർ-
>   ന്നു കനൽച്ചാർത്തകാണ്ഡേ;
> തൽപ്രാചുര്യേണ ലോകം കടുകനൽമയമായ്,
>   ഭസ്മശേഷഃ സ്മരോഭ്രൽ
> ചൊല്ലൊങ്ങും പുഷ്പധന്വാ; ശിവശിവ! പറവാ-
>   നാവതോ ദൈവയോഗം?” (6)

കാമദേവന്റെ നിര്യാണാനന്തരം ലോകത്തിനു വന്നുചേർന്ന പ്രണയശൂന്യമായ അവസ്ഥ കവി പല അന്യാദൃശങ്ങളും ഫലിതകിർമ്മീരിതങ്ങളുമായ കല്പനകൾ പ്രയോഗിച്ചു വർണ്ണിക്കുന്നതാണ് ഈ ചമ്പുവിൽ വിശ്വവിസ്മാപകമായി വിദ്യോതിക്കുന്നത്. അമ്മായിശ്ലോകങ്ങളെഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്ന പൊട്ടക്കവികളുടെ കാര്യം പരുങ്ങലിലായി.

> “വിശ്വത്തിലമ്മന്തിരവാദികൾക്കും
> വശ്യപ്രണാശാൽ വയറും കുറഞ്ഞു;
> നിശ്ശേഷഭൂദേവനികേതമെല്ലാ-
> മച്ചോ! സമൃദ്ധം ധനധാന്യപൂർണ്ണം.” (7)

> “സാരസ്യത്തിനു ചെന്നൊരുത്തനുമിരിപ്പീലാരുമമ്മേനകാ-
> ഗാരേ നാലു മണിപ്രവാളമുയരെച്ചൊല്ലുതുമില്ലാരുമേ,
> പാരിൽക്കീർത്തി മികുത്ത മന്നവർ മരിച്ചാഹന്ത!
>   ചെല്ലംവിധൌജ്
> നാരീണാം കഥപോലുമില്ല പരലോകാധീശശൃംഗാടകേ.” (8)

ഇങ്ങനെ ആ ശൃംഗാരാധിക്ഷേപം തുടർന്നുപോകുന്നു. ഒടുവിൽ ദേവസ്ത്രീകൾ എല്ലാവരുംകൂടി പാർവ്വതീദേവിയെക്കണ്ടു വന്ദിച്ചു “ജാതിക്കുവന്നൊരസുഖം കളയേണമേ നീ” എന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ദേവി “അലമിഹ ബഹുവാക്യൈരേതദർത്ഥം യതിഷ്യേ ഫലസമുദയമോർത്താലീശ്വരാധീനമല്ലോ” എന്ന് അവരെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ ഒരു സരസമായ കാവ്യം മലയാളത്തിലല്ലാതെ ഇതരഭാഷകളിലുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല; ഉണ്ടാകുന്നത് അത്ര എളുപ്പവുമല്ല.

13 ഉമാതപസ്സ്

ഈ ചമ്പു മുഴുവൻ കിട്ടീട്ടില്ല. കവിയുടെ കാലം ഏകദേശം കാമദഹനത്തിന്റേതായിരിക്കണം; പക്ഷേ എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധമാണെന്നും വരാവുന്നതാണ്. കുമാരസംഭവം അഞ്ചാം സർഗ്ഗത്തെ പല ഭാഗങ്ങളിലും അനന്യശരണനെന്നപോലെ ഉപജീവിച്ചുകാണുന്ന

കവി പുനമാണെന്നു പറയുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രം ചേർക്കുന്നു.

ഹിമവാൻ:

“ഏഴാഴിച്ചുറ്റിലുറ്റുള്ളവനിയെ മുഴുവൻ
  നീരിൽവീണ്ണങ്ങഗാധേ
താഴാതേകണ്ടുറപ്പിച്ചൊരുപൊഴുതിളകാ-
  തോരു പാദാഗ്രസീമാ
തോഴാ, വൈരിഞ്ചലോകം പുതുമയൊടു മുക-
  ക്കും മുകൾക്കല്ല മുട്ട-
ച്ചൂഴം മാണിക്യധാമാ, കുലഗിരി ഹിമവാൻ
  നാമ ഭ്രമൗ സമിന്ധേ.”

വടുരൂപിയായ പരമേശ്വരൻ പാർവ്വതിയോട്:

“എന്നേ കഷ്ടം! കുലാദ്രിപ്രവരസുകൃതസാ-
  ഫല്യവൈപുല്യലീലാ-
വിന്യാസോല്ലാസമേ! നിൻതൊഴിലിതു തരമ-
  ല്ലോർത്തുകാണുംദശായാം;
അന്യാസാം വീടുതോറും ഗിരിശനു വശമാ-
  യീടിനാൽപ്പിച്ചപൂവാൻ
പിന്നാലേ പായുമാറോ നിനവു തവ പരീ-
  ഹാസപാത്രീകൃതാംഗ്യാഃ?”

പാർവ്വതീസ്വയംവരം ചമ്പു:

കുമാരസംഭവം മൂന്നും അഞ്ചും സർഗ്ഗങ്ങളിലെ കഥ യഥാക്രമം കാമദഹനത്തിലും ഉമാതപസ്സിലുമെന്നപോലെ ആറുമേഴും സർഗ്ഗങ്ങളിലെ കഥ പാർവ്വതീസ്വയംവരത്തിൽ പ്രതിപാദിതമായിരിക്കുന്നു. പാർവ്വതീസ്വയംവരവും പ്രാക്തനവും പ്രസന്നസരസവുമായ ഒരു ചമ്പുവാകുന്നു. ഇതിന്റെ പ്രണേതാവും പുനമായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്നതു വിരഹാർത്തനായ ശിവനെ വർണ്ണിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്:

“പ്രേമം വായ്ക്കിന്റ ദാക്ഷായണിയുടെ വിരഹാ-
  ന്മുന്നമേ പാഴ്പ്പെട്ടും തൻ
വാമാങ്കേ നോക്കിനോക്കിച്ചുടുചുട മരുവും
  ദീർഘനിശ്വാസലോലം,
മാമാ! തൂക്കൈത്തലംകൊണ്ടിടയിലിടയിലാ-
  ഗാമിസാപത്ന്യചിന്താ-
വ്യാമോഹവ്യാകുലാം ചെഞ്ചിടനടുവിൽ നഭോ-
  വാഹിനീം ഗൂഹയന്തം” (1)

വരണമണ്ഡപത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന പാർവ്വതീദേവിയെ കവി അനേകം മനോഹരങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾകൊണ്ടും ഒരു ഗദ്യം കൊണ്ടും വർണ്ണിക്കുന്നു. അവയിൽനിന്നു ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

“ശൃംഗാരാബ്ധേ പയോധൗ ചിതറി നിറമെഴും
  ബാലകല്ലോലമാലാ-
ശങ്കാം നല്കുന്ന വാനോർമടവർനടുവില്പു-
  ദ്യോതമാനാംഗവല്ലീ
മംഗല്യാനാമസാധാരണമണിഭവനം
  കണ്ടുകിട്ടീ ജനാനാ-
മങ്കേ ലോകത്രയീദീപിക സമനുഗതാ
  ഭാരതീഭാർഗ്ഗവീഭ്യാം, (2)

ദൃഷ്ടിത്തെല്ലിങ്കൽ മാനോഭവനിഗമരഹ-
  സ്യത്തെയും വച്ചുപൂട്ടി-
ക്കെട്ടിത്താക്കോലൊളിക്കും വിനയചതുരമ-
  ന്ദാക്ഷദീക്ഷാം ഭജന്തീം
ഒട്ടൊട്ടേ സങ്ക്വണൽകങ്കണമിനിയ ശചീ-
  ദേവിതാൻ നിന്നു വീയി-
പ്പൃഷ്ടശ്രീ ചേർന്ന വെൺചാമരമരുദവധൂ-
  താളകാലോകനീയാം, (3)

ഉന്നിദ്രാണാനുരാഗാം ദയിതമുടനുടൻ
  കണ്ടുകണ്ടാസ്വദിപ്പാൻ
തന്നെക്കട്ടും നടന്നീടിന തരളതരാ-
  ലോകതാപിഞ്ഛരിതാശാം,
കണ്ണെത്താതോരു കാന്തിക്കടൽനടുവിൽ മുദാ
  മുങ്ങുമംഗാംഗതോ വ-
ന്നൊന്നിച്ചെങ്ങും ദിഗന്തേ ചിതറി മണമെഴും
  മാരബാണപ്രപഞ്ചാം, (4)

മതു തഞ്ചിന പഞ്ചതാര കിഞ്ചിൽ-
ച്ചിതറുംവണ്ണമുദഞ്ചിതസ്മിതാർദ്രാം,
മൃദുലാതപകന്ദളീമനോജ്ഞ-
ദ്യുതി കോലുന്ന ദുകൂലമാവസാനാം, (5)

സ്തനകന്ദളി ചെറ്റുചെറ്റുയർത്തും
കനകത്താലിവിലോലഹാരമാലാം,
മണികങ്കണകാഞ്ചനാംഗദശ്രീ
പിണയും കോമളദോര്യുഗീസനാഥാം, (6)
അരയാലിലയോടിണങ്ങുദാരോ-
ദരരാജന്നവരോമരാജിരമ്യാം,
സ്മരവീരവിഹാരവാപിപോലേ
മരുവും നാഭിഗഭീരിമാഭിരാമാം, (7)

ഇനി നൽവരവെന്നറിഞ്ഞു കൊഞ്ചീ-
ടിന കാഞ്ചീവിലസന്നിതംബബിംബാം,
മദമേന്തി മണം തുളുമ്പി മാഴ്കീ-
ടിന മാതംഗമഹേന്ദ്രമന്ദയാനാം.” (8)

മുതലായ പദ്യങ്ങളിൽ പ്രവഹിക്കുന്ന രസം അമൃതോപമംതന്നെ. താഴെക്കാണുന്നത് ആ ഘട്ടത്തിലുള്ള ഗദ്യത്തിലെ ചില വരികളാണ്: “ഭുവനമശേഷം പൊലിമയൊടൊക്കെപ്പൊന്നിൻനീർകൊണ്ടൂട്ടിയപോലേ; വിസ്തൃതിപൂണ്ട നഭഃ സ്ഥലമഖിലം വിദ്രുമമയമാഴ്ത്തീർക്കുംപോലേ; കുങ്കുമവല്ലികൾ മുഹുരപി ദിശി ദിശി കുളുർമ തളിർത്തു കുരുക്കുംപോലേ; പുകൾപെട മേവും ത്രിജഗതി പുത്തൻ പൂന്തുകിൽകൊണ്ടു പുതയ്ക്കുംപോലേ; സ്വച്ഛതരോദയമാശാമങ്കയർ തെച്ചിമലർക്കുല ചാർത്തുംപോലേ; നാഭീനളിനനറുമ്പൊടി നാനാനാടുകൾ തോറും തൂകുംപോലേ; ശോണനദത്തിൻ തുംഗതരംഗശ്രേണികൾ വിയതി പരക്കുംപോലേ; ഉലകുകളെല്ലാമിളവെയിലെന്നുന്നുദധിയിൽ വീണ്ണാറാടുംപോലെ; സമുദിതഡംബരമംബരസീമനി സന്ധ്യാഘനതതിയുന്തുംപോലേ; പുനരപിവവൃധേ പനിമലമാതിൻ തിരുനിറമെങ്ങും മധുരിമരംഗം.”

14 പാരിജാതഹരണം ചമ്പു

കവിയും കാലവും

തൊണ്ണൂറ്റാറു പദ്യങ്ങളും സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും ഓരോ ഗദ്യവും ഒരു ദണ്ഡകവും മാത്രമുള്ള ചമ്പുവാണ് പാരിജാതഹരണമെങ്കിലും ഗുണോൽകർഷംകൊണ്ട് അതു രാമായണചമ്പുവിനു സമശീർഷമായി പരിലസിക്കുന്നു. നരകാസുരവധവും പാരിജാതഹരണവും പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രണേതാവു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേ സേനാനായകനായിരുന്ന തറയ്ക്കൽ വാരിയരാണെന്ന് ആ ചമ്പുവിന്റെ ഒരാദർശഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്ന അധോലിഖിതമായ പദ്യത്തിൽ നിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു:

> "ആദിഷ്ടഃ പരസൈന്യവാരണഘടാഗണ്ഡസ്ഥലാസ്ഥാലസൈ-
> രായാതോഗ്രഗഡുപ്രകീർണ്ണകരസംശ്ലേഷപ്രമോദിശ്രിയാ
> ശൈലാബ്ധീശ്വരസൈന്യനായകവരഃ ശ്രീപാർശ്വജോഹം കൃതീ
> നിർമ്മിച്ചു പരിചോടിമാം കൃതിസുധാം നല്പാരിജാതാഹൃതിം."

കോഴിക്കോട്ടുനിന്നു നിലമ്പൂരേക്കുള്ള തീവണ്ടിപ്പാതയിൽ വല്ലപ്പുഴസ്റ്റേഷനു സമീപമാണ് തറയ്ക്കൽ വാരിയമെന്നും അതിലെ കാരണവന്മാർ പണ്ടു പരമ്പരയാ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തെ സേനാനികളായിരുന്നു എന്നും അറിയുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ നാമധേയമെന്തെന്നുള്ളതിന് ഒരു സൂചനയുമില്ല. അദ്ദേഹം അടിയുറച്ച ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനും അതിപ്രതിഭാശാലിയായ ഒരു മഹാകവിയുമായിരുന്നു. കാലത്തെപ്പറ്റി പരിച്ഛിന്നമായി ഒന്നും പ്രസ്താവിക്കുവാൻ തരമില്ലാതെയിരിക്കുന്നു എങ്കിലും 'നാണിന്റെ', 'തണ്ടീട്ടും', 'വിരൺ', 'നാടിക്കൊള്ളുക' മുതലായ പഴയ പദങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റും പ്രസ്തുതകവി കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി കണക്കാക്കാം. ചില പദ്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ശാർങ്ഗം:

> ശ്രീശാർങ്ഗം പള്ളിവിൽ പോന്നതിരഭസമെഴു-
> ന്നള്ളുമന്നേരമാശാ-
> മാശാപാലാവലീനാം ചെറുതു ഫലവതീം
> കല്പയന്നുള്ളതാത്മാ
> രേജേ രാജീവനാഭൻ നഭസി മഹിതമാ-
> ഹേന്ദ്ര കോദണ്ഡവല്ലീം
> തേജോരൂപാമുപാന്തേ തടവി വടിവുകൈ-
> ക്കൊണ്ട നല്ക്കൊണ്ടൽപോലേ." (1)

വ്യോമയാനംചെയ്യുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണൻ:

> ശ്രീവത്സംകൊണ്ടുമേറെപ്പെരിക മണമെഴും
> കൗസ്തുഭംകൊണ്ടുമയ്യാ!
> താവിത്തഞ്ചുന്ന കാഞ്ചീമകുടകടകമ-
> ഞ്ജീരഹാരാദികൊണ്ടും
> വ്യാവല്ഗദ്വൈജയന്തീബഹളപരിമള-
> ഭ്രാന്തപുഷ്പന്ധയാളീ-
> വൈവശ്യംകൊണ്ടുമാഭാസത നഭസി തദാ
> സത്യഭാമാസഹായൻ." (2)
> ഇന്ദ്രാണിയുടെ സസംഭ്രമമായ പ്രയാണം:
> "ഒട്ടുന്നേരത്തു തസ്യാ നിടിലതടമുടൻ
> കമ്രഘർമ്മാംബുപൂരം
> തേടുന്നൂ; ചായൽ ചായുന്നിതു; പുനരഴിയു-
> ന്നൂ ബലാൽ നീവിബന്ധം;
> പാടേ പാടേ കപോലങ്ങളിലുലയുമണി-
> ക്കുണ്ഡലദ്വന്ദ്വമുച്ചൈ-
> രാടുന്നൂ; കാഞ്ചി പാടുന്നിതു; പഥി പൊഴിയു-
> ന്നൂ ശിഖാമാല്യജാലം." (3)

സത്യഭാമയോടു വാഗ്വാദത്തിൽ തോറ്റ ഇന്ദ്രാണി ഭർത്താവിനെ നോക്കുന്നത്:

> "സാ പുലോമസുത നോക്കിനാൾ തദാ
> വാ പറഞ്ഞതു പൊറാഞ്ഞു വാസവം
> കോപചാപലകലാവിജൃംഭിത-
> ഭ്രൂ ഭയങ്കരവിലോചനാഞ്ചലാ." (4)

ശ്രീകൃഷ്ണനും ദേവേന്ദ്രനും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധം:

> "ഉൾക്കോപം പൂണ്ടു ലക്ഷ്മീദയിതനുമമരാ-
> ധീശനും തമ്മിലെയ്യും
> നൽക്കുരമ്പിൻകദംബൈരിടയിലുടനുടൻ
> തമ്മിലേറ്റുജ്ജ്വലാംഗൈഃ
> ഉഗ്രൈരങ്ങൊക്ക മൂടീ ഭയവിവശസുര-
> വ്രാതമന്യൂനപീഡാ-
> വ്യഗ്രൈശ്ശൂൽക്കാരഘോഷപ്രശമിതഭുജഗാ-
> ഡംബരൈരംബരാന്തം." (5)

ശചീദേവിക്കും സത്യഭാമയ്ക്കും തമ്മിലുണ്ടായ വാക്കലഹം കവി നിരതിശയമായ മനോധർമ്മവിലാസത്തോടുകൂടി വർണ്ണിക്കുന്നു: "പാരിജാതവൃക്ഷം മോഷ്ടിക്കുവാൻ വന്നതു മരിക്കുവാൻ മറ്റൊരു മാർഗ്ഗം കാണാഞ്ഞിട്ടാണോ" എന്ന് ഇന്ദ്രാണി ചോദിച്ചതിന് അതിന്റെ ഹരണത്തിന് ഒരുങ്ങുന്നത് ഇന്ദ്രമാതാവിന്റെ കുണ്ഡലം മോഷ്ടിച്ച നരകാസുരനെ കൊന്ന തന്റെ പ്രാണനാഥനാണെന്നും "ആയിരം കണ്ണുലാവും ഭംഗിക്കാരന്നിതിന്നുണ്ടൊരു പരിഭവമെന്നാകിൽ വന്നാലുമങ്ങേ" എന്നും ഭാമ മറുപടി പറയുന്നു. അങ്ങിനെ ആ സ്ത്രീകളുടെ ഉക്തിപ്രത്യുക്തികൾ ഒന്നിനൊന്നു മൂത്ത് ഒടുവിൽ ഇന്ദ്രാണി

> "കേളിപ്പോൾ തവ യോഗ്യമായതു മുരിക്കിൻപൂവസത്തോ! പരം
> ചാളച്ചോറ്റിനു പാമുറത്തില തുലോമെന്നുള്ള ചൊല്ലില്ലയോ?"

എന്നു ഗർജ്ജിക്കുകയും അതിനു ഭാമ "താഡിപ്പാൻ തോന്നുമത്രേ ചെകിടു പൊളിയെ നിൻ വാക്കു കേൾക്കും ദശായാം" എന്നും മറ്റും വീണ്ടും കൂസൽകൂടാതെ ഉത്തരം പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ വാക്കലഹമാണ് ഇന്ദ്രനും കൃഷ്ണനും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധത്തിനു കാരണമെന്ന് കവി ഉപപാദിക്കുന്നു.

15 മറ്റു ചമ്പുക്കൾ

പഴയ രീതിയിൽ പുനത്തിന്റെ കൃതികളെ അനുകരിച്ചുള്ള ചമ്പുക്കൾ ഭൂരിപക്ഷവും കൊല്ലം ഏഴും എട്ടും ശതകങ്ങളിലാണ് ആവിർഭവിച്ചിട്ടുള്ളത്. അപൂർവ്വം ചില ചമ്പുക്കൾ ഒമ്പതാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലും വിരചിതങ്ങളായി കാണുന്നു. അവയുടെയെല്ലാം കാലം ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ വളരെ പ്രയാസമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഇതര ചമ്പുക്കളെപ്പറ്റി എട്ടാം ശതകത്തിലെ കൃതികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കാം. പൂർവ്വകവികളാൽ അക്ഷുണ്ണമല്ലെങ്കിലും പുനം വിസ്തൃതികൂട്ടി മിനുസപ്പെടുത്തി രാജരഥ്യയാക്കിയ ചമ്പൂപ്രസ്ഥാനം ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന് ഒരു അനർഘാലങ്കാരമായി പരിണമിച്ചു എന്ന് അനുവാചകന്മാരെ വീണ്ടും അനുസ്മരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഈ അദ്ധ്യായം ഇവിടെ സമാപിപ്പിക്കാം.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2 ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

20. സംസ്കൃതസാഹിത്യം
21. ജ്യോതിഷത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധി
22. ഭാഷാസാഹിത്യം
23. മണിപ്രവാള സാഹിത്യം: ഭാഷാചമ്പുക്കൾ
24. മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
25. മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
26. ഭാഷ–ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ
27. സംസ്കൃതസാഹിത്യം
28. സംസ്കൃതസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
29. മണിപ്രവാള സാഹിത്യം
30. തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ
31. ഭാഷാസാഹിത്യം (പദ്യം)
32. ഭാഷാഗദ്യം

വെബ് പതിപ്പു കണ്ണികൾ

1. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 1
2. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2
3. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 3
4. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 4
5. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 5